Jaargang 111. Dingsdag, 21 September 1852. No. 76.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

De STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS de Provincie *Groningen* brengt ter kennis van de rbij belanghebbenden, dat de PASSAGIE over de **Oostelder** en **Dorpster Klapbruggen**, gelegen over Kanaal van ***Groningen*** naar ***Stroobos***, wederom **OPENGESTELD.**

GRONINGEN, 15 September 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd: VAN LIMBURG STIRUM.

AANBESTEDING van KLEEDINGSTUKKEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, bij *inschrijving* aan te besteden: Het **MAKEN** en **LEVEREN** van onderscheidene **KLEEDINGSTUKKEN** voor de ***AGENTEN van POLITIE***, over de jaren 1853 en 1854, in *één* perceel.

De Voorwaarden dezer Aanbesteding, alsmede de Stalen de Lakens, Baaijen, enz. zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente voorhanden zijn; terwijl de Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig art. 13 dier Voorwaarden, aldaar, vóór of uiterlijk op VRIJDAG den 8sten October aanstaande, moeten worden bezorgd; — om te worden geopend, in het openbaar, in tegenwoordigheid der Gegadigden, op ZATURDAG den 9den October aanstaande, voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 20 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen door deze ter openbare kennis, dat door hen tot **HOUDER** van den **SCHUTSTAL** buiten de Heerepoort is aangesteld **B. J. KONING** aldaar, in plaats van **D. G. BRUGMA**, die voor deze betrekking heeft bedankt.

GRONINGEN, 16 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze ter algemeene kennis, dat door den RAAD dier Gemeente, bij besluit van den 25sten Augustus l.l., no. 2, is bepaald, dat de betrekking van **KLOKLUIDER** voor het ***WINSCHOTERVEER*** en de ***BIJVEEREN*** zal **ophouden met den 1sten November 1852**, en dat de **SCHUITEN** van die VEEREN van dien tijd af in deze Stad zullen **afvaren** op de **bepaalde tijden** met den **laatsten Klokslag** van de **Klok** van **Martinitoren.**

GRONINGEN, 20 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AFGIFTE VAN AL DE PATENTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* roepen bij deze op:

I. Al de PATENTPLIGTIGEN, waaronder ook de SLIJTERS, TAPPERS, KROEGHOUDERS en KOFFIJHUISHOUDERS, vermeld onder no. 37, 38, 39 en 40 van Tabel no. 14, gevoegd bij de Wet van den 21sten Mei 1819 (*Staatsblad* no. 34), die zich in de PRIMITIEVE BESCHRIJVING van het dienstjaar 18½, ter bekoming van PATENT, hebben aangegeven;

II. Zij, die als MEDETEEKENENDE DEELGENOOTEN van een PATENT of AFSCHRIFT daarvan moeten zijn voorzien, —

Om hunne PATENTEN of AFSCHRIFTEN daaraan van DINGSDAG den 21sten September tot en met DINGSDAG den 5den October 1852, met uitzondering van de Zondagen, telkens des voormiddags van 10 tot 12½ uur, onder opgave van de *Roode letter* en het *Nommer* van hunne Woning, van de KAMER der ZETTERS, op de bovenste verdieping van het Raadhuis, in persoon te komen afhalen.

De SLIJTERS, TAPPERS, KROEGHOUDERS en KOFFIJHUISHOUDERS worden tevens herinnerd, dat bij art. der Wet van den 24sten April 1843 (*Staatsblad* no. 16), onder anderen is bepaald, dat aan hen het PATENT niet zal worden afgegeven, en zij het daarbij uitgedrukt bedrijf niet zullen mogen uitoefenen, dan nadat de HELFT van hunnen AANSLAG over het LOOPENDE DIENSTJAAR en het VERSCHULDIGDE over het AFGELOOPEN DIENSTJAAR ten VOLLE zal zijn voldaan; weshalve zij de KWITANTIE voor het VERSCHULDIGDE over het VERLOOPEN DIENSTJAAR, mitsgaders de KWITANTIE van hetgeen door hen op hunnen AANSLAG van dit JAAR is betaald, zullen moeten vertoonen. *Wijders wordt ter kennis van de LAATSTE PATENTPLIGTIGEN gebragt, dat de PATENTEN niet aan hunne HUIZEN zullen worden rondgebragt; terwijl zij verder worden gewaarschuwd, dat zij, op AANVRAGE hun PATENT niet kunnende VERTOONEN, zich blootstellen aan de BOETE, vastgesteld bij art.* 32 *der Wet op het Patent van den 21sten Mei* 1819.

Al de onafgehaalde PATENTEN of AFSCHRIFTEN van dezelve, behalve die van de SLIJTERS, TAPPERS, ENZ., zullen, na verloop van laatstgenoemden dag, worden gesteld in handen van de Deurwaarders der Directe Belastingen, ten einde door hen, ingevolge art. 2 van Zijner Majesteits besluit van den 17den December 1820, aan de Huizen der belanghebbenden te worden bezorgd, onder genot van 10 Cents; terwijl aan hen tevens voor ieder afschrift van een' Medeteekenenden Deelgenoot, wegens Zegelgeld, zal moeten worden betaald 34⁵ Cent.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 20sten Sept. 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 Julij.

Ten vervolge op de berigten over de expeditie in het Palembangsche, in verscheidene nos. der *Jav. Ct.* opgenomen, kunnen wij mededeelen, dat deswege eene dagorder is uitgevaardigd, luidende:

„De gouverneur-generaal betuigt aan den luitenant-kolonel de Brauw en aan allen, die onder diens bevelen deel namen aan de jongste krijgsverrigtingen in het Palembangsche, zijne tevredenheid over de moedige volvoering hunner moeijelijke pligten.

„De gouverneur-generaal zal hetgeen van zijne zijde noodig is bijdragen, opdat dit nieuwe blijk der trouw, waarmede het Indische leger aan zijne hooge roeping beantwoordt, ten spoedigste ter kennis van den Koning gebragt worde, en hoopt weldra, door ontvangst van uitgewerkte verslagen omtrent de verrigte krijgsbedrijven, in staat gesteld te zullen zijn, om dezulken, wien het geluk te beurt viel zich door uitstekende daden te onderscheiden, tot eene koninklijke belooning voor te dragen.

De generaal-majoor titulair, waarn. kommandant van het Indische leger,
G. BAKKER."

Uit nadere berigten blijkt, dat hier en daar de zaken in het Palembangsche nog niet geheel gunstig staan. Doch de overste *de Brauw* heeft daarin geene reden gezien om niet met het terug zenden der troepen voort te gaan, althans wat betreft ruim 130 man, herwaarts overgevoerd met dezelfde gelegenheid als deze tijdingen.

— Volgens berigten uit de Molukkos ontvangen, zijn door het bestuur aldaar maatregelen genomen tot bevordering van de bereiding van zuivere sagoe in korrels of in meel, als een middel, niet alleen om een nieuwen tak van volksbestaan aldaar in te voeren, maar tevens om den handel met andere bezittingen in den Archipel aan te moedigen.

— Op den 4den Julij 1852 is te Pekalongan het nieuwe kerkgebouw der christelijke gemeente plegtig ingewijd.

— Door den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië is benoemd tot adv.-gen. bij het hoog geregtshof, mr. R. A. EEKHOUT.

AMERIKA.

Vroeger is gewaagd van een onlangs in de Vereenigde Staten bestaand geheim genootschap, de *Orde van de Eenige Star.* De jongste tijdingen uit New-York behelzen nadere bijzonderheden omtrent deze vereeniging, die gansch niet geheimhoudend schijnt te zijn. Hare statuten hebben tot zinspreuk: „Met moed en trouw is niets moeijelijk," en vangen aldus aan: „Wij ondergeteekenden, leden der Orde van de Eenige Star, wenschende het gebied der vrijheid uit te breiden; overtuigd zijnde dat de vrijheid en de republikeinsche staatsinrigting onmisbaar zijn voor 's menschen geluk en voor de volle ontwikkeling van zijnen aanleg en geest, en dat het eens ieders pligt is de anderen naar zijn vermogen te helpen in het streven naar geluk; als een der eerste pligten der Amerikaansche republikeinen beschouwende, met alle wettige en doelmatige middelen de van hunne vaderen geërfde beginselen van vrijheid en republikeinsch staatsleven over de geheele wereld te verbreiden, de zwakken te hulp te komen, aan de verdrukten deelneming en bijstand te schenken, — hebben met die inzigten en bedoelingen de Orde der Eenige Star opgerigt of ons daarbij gevoegd."

Het genootschap heeft thans een der groote New-Yorksche dagbladen, de *Courier and Enquirer*, tot zijne beschikking; het telt een groot aantal leden (vijftien duizend naar de geringste opgave en vijfentwintig duizend naar eene andere), alle tot den gegoeden stand behoorende, gelijk op te maken is uit het aanzienlijk bedrag der door elk lid te betalen geldelijke bijdrage; deszelfs plannen zijn vooreerst op de aanhechting der Spaansche kolonie Cuba gerigt, maar daartoe niet beperkt. Zijn naam is veelbeduidend; hij duidt de bedoeling aan om het gesternte der bondgenootschappelijke banier weder met eene nog alleen staande star te vermeerderen; uit de geschiedenis der aanhechting van Texas is het zinnebeeld eener enkele ster in gansch Amerika bekend.

De oprigter van het genootschap, zekere dr. *Wren*, een inwoner van den staat Alabama, zich in het laatst van Augustus in een' der noordelijke staten ophoudende, heeft van de aldaar gevestigde afdeeling des genootschaps eene gouden star ten geschenke ontvangen. Degene die het geschenk overreikte, verklaarde dat deze star alle nevelen der dwingelandij zoude verdrijven, de poolster zoude zijn voor de verdrukten en eene vuurbaak voor de door omwentelingsstormen geslingerde volken. De heer *Wren* antwoordde, dat de stralen dier ster de hoop in het harte der in slavernij zuchtende volkeren zoude levendig houden; hij wees daarbij op een nietig insect, dat in de donkere kolken der zee ongezien en gestadig arbeidde aan het optrekken der koraalriffen, waarop zoo menig trotsch fregat verongelukte.

„Er bestaat alzoo thans in de Vereenigde Staten — zegt de Parijssche *Constitutionnel* — een geheim (!!) genootschap met reeds 15,000 leden, met verscheiden millioenen in kas, in het bezit van een veelgelezen dagblad, in gunst staande bij een groot deel der bevolking en bij verscheidene plaatselijke wetgevende vergaderingen, en ten doel hebbende al de Antilles voor de Vereenigde Staten te veroveren. Spanje en al de mogendheden die koloniën in de Amerikaansche zeeën bezitten, mogen wel op hunne hoede zijn."

— Zijne koninklijke hoogheid *Hanza Meerza*, de regerende vorst in Noord-Perzië, oom des konings en een der eerste mannen in het koningrijk in rang en magt, heeft onlangs honderd dollars aan de zendelingen der Amerikaansche board bijgedragen door mr. *Stevens*, den Britschen consul te Tabreez, een' waardig vriend der zendelingen.

HOLLANDSCHE KOLONIE SHEBOYGAN, 24 Augustus.

Wij vernemen, dat de w. e. w. heer *M. Ypma*, te Vriesland, de beroeping naar Graafschap, Allegan County, Mich., heeft aangenomen.

— Iemand heeft de moeite genomen om uit te rekenen, dat, bijaldien de Ver. Staten zoo dik bevolkt geraken als Holland, dezelve acht honderd zevenendertig millioen vier honderd drieendertig duizend en negentien inwoners zullen bevatten, d. i. bijna het tegenwoordige getal van het menschelijk geslacht.

— Eene nieuwe dorsch-machine wordt gezegd uitgevonden te zijn door eenen heer *Palmer*, in Noord-Caroline, welke, met vier man om haar te voeden, honderd wagens vol tarweschoven in den morgen kan opnemen, dezelve kan uitdorschen, elke graankorrel van het stroo kan afscheiden, dezelve kan schoon maken en 1500 bushels in zakken kan doen voor zonsondergang.

— De Milwaukie *Banner* bevat eene lijst ven de namen, plaatsen van uitgave, de namen der redacteurs en de zaak welke zij voorstaan, van alle Hoogduitsche nieuwsbladen in de Ver. Staten. Uit die lijst blijkt, dat er worden uitgegeven in den staat New-York eenentwintig in Massachusetts twee, in Pennsylvanië vierendertig, in Ohio eenentwintig, in Iowa drie, in Illinois acht, in Indiana een, in Wisconsin acht, in Michigan twee, in Missouri elf, in Kentucky twee, in Virginië twee, in Maryland zes, in Tennessee een, in Zuid-Caroline een, in Louisiana drie, in Texas twee en in California een; makende in alles een honderd negenentwintig Duitsche bladen. Van deze zijn er negentig Democratisch, acht Whig, acht R.-Katholijk, vijf Protestantsch, en verscheidene aan Socialismus gewijd.

— Er zijn valsche gouden 2½ dollars in omloop; zij zijn gemaak van staal en overdekt met goud.

— Het New-York *Day Book* van den 11den Augustus zegt: „*Lola Montez* ligt gevaarlijk ziek aan eene aanval van cholera."

ITALIE.

Men weet dat de Britsche regering, daar eene wet haar belet regtstreeksche diplomatieke betrekkingen met het pauselijk hof aan te houden, door tusschenkomst van een' harer elders gevestigde gezanten met dat hof pleegt te onderhandelen. De Britsche gezant te Florence, de heer *Bulwer*, een Protestant van liberale denkwijze en een diplomaat van bekende bekwaamheid en doordrijvend karakter, heeft zich dezer dagen van Florence naar Rome begeven. Terwijl volgens een berigt uit Londen, deze reis vermoedelijk met onderhandelingen tot regeling der betrekking tusschen den Staat en de Roomsch-Katholijke kerk in Engeland in verband zoude staan, zegt de Parijsche *Constitutionnel*, op grond zijner berigten uit Rome van den 10den dezer, dat de heer *Bulwer* minder gezind is om de bestaande oneenigheid tusschen Rome en Engeland te vereffenen dan wel om aan de pauselijke regering nieuwe moeijelijkheden in Italië te berokkenen. — Die berigten houden verder in, dat laatstelijk te Perugia in den kerkelijken staat verscheidene personen, waaronder van goeden huize, gevangen genomen waren wegens revolutionnaire bedoelingen of bemoeijingen.

— Te Rome zijn verscheidene oproerige geschriften in beslag genomen. Er zijn echter nog vele pamfletten in omloop, waarin getracht wordt de bevolking op te ruijen tegen het nieuwe stelsel van belastingen.

De brievenpost op den straatweg tusschen Rome en Civita Vecchia is aangehouden. Talrijke patrouilles doorkruisen de straatwegen in de provinciën Viterbo en Civita Vecchia.

— In de bureaux van de Nationale bank van Turin heeft men Fransche vijffrankstukken gevonden, op welker rand niet staat: *Dieu protège France* (*God behoede Frankrijk*), maar: *Dieu punira la France* (*God zal Frankrijk straffen*).

— Eenige Fransche uitgewekenen, die zich op Sardinisch grondgebied nabij de Fransche grenzen ophielden, hebben last ontvangen om zich naar binnen 's lands te begeven, en zullen, gedurende den tijd dat de Prins-President in de naburige streken van Frankrijk reist, van de grenzen verwijderd gehouden worden.

— *Bubani*, president van de provincie Fermo tijdens de Romeinsche Republiek, is tot 20jarige kerkerstraf veroordeeld.

— Volgens een berigt uit Napels van den 3den dezer, is door den Koning aan 432 personen, die van staatsmisdrijf aangeklaagd waren, amnestie verleend.

— Den 27sten Augustus bleven de uitbarstingen van den Etna aanhouden.

DUITSCHLAND.

Den schoolopzieners in Oostenrijk is aangeschreven, om voortaan te verhinderen, dat de onderwijzers en ondermeesters niet meer worden gebruikt om muzijk te maken bij danspartijen.

— In het dagblad van Weenen, het officiële orgaan der Oostenrijksche regering, leest men het volgende: „Ziet het rustige gedeelte der bevolking van Frankrijk, de nijvere volksklassen en de grondeigenaren, in de herstelling van het keizerschap alleen eenen waarborg voor het behoud van vrede en rust, een middel om aller belangen te beschermen, om den rijkdom der natie te vermeerderen en de vroeger aan het land geslagen wonden te genezen, — van zijnen kant heeft de Prins-President, door zijne ijverige bemoeijingen tot bevordering van 's lands materiële belangen, grond gegeven om te vertrouwen dat het keizerrijk een rijk zal zijn van vrede binnen en buiten 's lands, en dat het uit den ontwikkelingsgang der vier laatste jaren zal voortkomen met geene andere strekking dan om de ware, behoudsgezinde belangen van Frankrijk en Europa te beschermen."

— Ingevolge een besluit van het Pruissische rijks-oeconomisch-collegie (in 1848 genomen) werden alle landhuishoudkundige vereenigingen uitgenoodigd, om gezamenlijk een rapport op te maken over den wezenlijken toestand der *landelijke arbeidende klasse.* Dat rapport is in der tijd uitgegeven onder den titel: „arbeiders-vragen," doch later kwamen er van nog 56 vereenigingen beschouwingen over deze gewigtige aangelegenheid, en wat die beschouwingen tot wijziging of opheldering van het reeds medegedeelde mogten behelzen, zal ook door de pers openbaar worden gemaakt.

— Men meldt uit Berlijn, den 15den September: „In de heden door het tolcongres gehouden zitting hebben de gevolmagtigden der gecoaliseerde staten verklaard, dat zij nog geene instructiën hadden ontvangen. De Pruissische gevolmagtigde heeft de verklaring *ad referendum* aangenomen."

— Te Berlijn is men, volgens de *C. B.*, niet geneigd om te treden in het voorstel der Nederlandsche regering, betreffende de vestiging eener Duitsche kolonie in Suriname.

— De berigten over de cholera uit de provincie Pruissen luiden nog alles behalve gunstig.

— Door een' landbouwkundige zijn te Frankfort proeven genomen tot voortplanting van eene nieuwe soort van hennep, bekend onder den naam *Cannabis Tsingcha*, en waarvan het zaad uit China was herwaarts gebragt. Daar te lande bereikt deze plant de hoogte van 30 tot 36 voet en levert een overvloedig produkt op van uitnemend goede kwaliteit. In weerwil van de ongunstige weersgesteldheid, die aanvankelijk de ontwikkeling en groei der jonge planten verhinderde, hebben dezelve thans reeds de hoogte van 15 voet bereikt. Sedert namen zij dagelijks 2 à 3 duim in wasdom toe, zonder dat nog een spoor van bloesem is te zien, waaruit men besluit, dat zij dit jaar niet volkomen uitgroeijen zullen.

— Op het tweede concert dat mej. *Milanollo* den 10den dezer te Aken gaf, was haar bijna een verschrikkelijk ongeluk overkomen. Zij begon de variatiën op het *Rheinweinlied* op de viool voor te dragen, toen haar dun overkleed in vlam geraakte door een licht bij de souffleurkast. De schrik was algemeen. De kunstenares sloeg met de viool de vlam uit. Dit gelukte tot onbeschrijfelijk genoegen van het ontstelde publiek. — Daarop ging zij bedaard met haar vioolspel voort.

— Volgens een dagblad van Malmö, heeft *Jenny Lind* eene som van 400,000 rth. naar Zweden gezonden, om te strekken tot het oprigten van meisjesscholen.

— Den 8sten dezer heeft de koning van Denemarken aan den Engelschen ingenieur *Peto* concessie verleend tot aanleg van den spoorweg van Flensburg naar Husum en van Husum naar Tonningen, met eenen zijtak van Husum naar Rendsburg. De weg moet binnen 3 jaren voltooid zijn.

— De Keizer van Rusland wijzigde onlangs zijn ministerie. Moet men, als Europeesch nieuws, soortgelijken maatregel tot vervelens toe opdisschen, in Rusland blijft het niettemin eene zeldzaamheid. De nu aftredende minister van oorlog behield zijne portefeuille 25 jaren, en hij *verzocht* nog zijn ontslag!

— De dagbladen van Petersburg melden, dat in de maand Mei 1853 eene groote tentoonstelling van voorwerpen der Russische nijverheid te Moskau zal plaats hebben.

— Volgens handelsbrieven uit Triëst, is in het zuidelijke gedeelte van Rusland de graanoogst niet naar wensch uitgevallen. Van Odessa wordt echter verzekerd, dat dit slechts in eenige gewesten het geval is en er, over het algemeen, nog aanzienlijke hoeveelheden zullen kunnen worden uitgevoerd. Er worden dan ook ontzaggelijke hoeveelheden graan naar Oostenrijk en Beijeren uitgevoerd.

— De *Triëster-Zeitung* deelt een berigt uit Bagdad mede, volgens 't welk de Engelschen bij de opgravingen van Babylon een beeld van zuiver goud hebben gevonden. Men gelooft, dat het het standbeeld van *Nebucadnezar* is.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 15 September.

Engeland heeft een gevoeligen slag geleden. Gisteren namiddag overleed in 83jarigen ouderdom de hertog *van Wellington.* Hij stond 's morgens nog op zijn' gewonen tijd op en deed vervolgens zijne gewone wandeling, doch werd kort na zijne terugkomst door een hevig zenuwtoeval aangetast. Men dacht aanvankelijk dat dit toeval aan eene ligte ongesteldheid van de maag was toe te schrijven, weshalve men hem ten spoedigste een braakmiddel toediende, dat echter zonder gevolg bleef; want een tweede, even hevig toeval, maakte kort daarna een einde aan zijn leven. Even voor zijn' dood scheen hij gevoelloos te zijn en kon niet meer spreken. Negen jaren geleden, had hij een' dergelijken aanval gehad, welken hij echter toen gelukkig was te boven gekomen.

De Engelsche dagbladen kondigen zijnen dood in eene rouwlijst, als van eenen vorst van Koninklijk bloed, aan; men weet, dat een der telgen van het Britsch-Koninklijk geslacht naar hem, *Arthur*, is geheeten.

Dit verlies houdt thans bijna uitsluitend de Engelsche dagbladen bezig. De *Times* wijdt niet minder dan vijfentwintig van zijne kolommen aan de levensbeschrijving van den beroemden overledene, en meldt dat hij het vervolg in een volgend nommer zal geven; de overige dagbladen naar evenredigheid.

Hoewel wegens den hoogen ouderdom van den hertog zijn dood dagelijks kon worden te gemoet gezien, was de tijding zoo onverwacht, dat zij op het vasteland zoowel als in Engeland groote sensatie heeft veroorzaakt.

Wij deelen hierachter eene korte levenschets van den beroemden overledene mede.

— In den openbaren brief van den Ierschen priester *D. W. Cahill* aan den eersten minister van Engeland, lord *Derby*, waarin de staatkunde van het Britsche kabinet op eene allerhevigste wijze aangevallen wordt, leest men nog het volgende:

„Terwijl men in het Parlement onze bisschoppen beleedigingen in 't aangezigt wierp, knielde het Fransche leger, de onverwinbare zonen der roemrijke Franken, voor den aartsbisschop van Parijs; en terwijl de prelaat de onbevlekte hostie ten hemel ophief, bood het leger onder het bulderen van 't geschut en het gekletter der wapenen, den God des oorlogs het geweer. Ziedaar het welsprekende en veelbeteekenende antwoord, dat het roemrijke en R.-Katholijke Frankrijk aan het schijnheilige Engeland op de vleugelen van den wind toezond! En toen gij uwe proclamatie tegen de processiën hebt uitgevaardigd, hebt gij toen, mylord, het veelbeteekenende antwoord opgemerkt, dat u door den prins *Lodewijk Napoleon* werd toegevoegd in dien eerbiedigen groet, bij zijne terugkomst van Straatsburg, aan den aartsbisschop van Parijs en aan zijne geestelijkheid? Hebt gij met aandacht het verslag gelezen van zijn' intogt te Parijs, waarin gezegd wordt, dat hij, op den boulevard het kruis voorbijgaande, zich in zijn rijtuig heeft opgerigt, zijn' hoed heeft afgenomen, en een' diepen en eerbiedigen groet tot het heilige teeken gerigt heeft?

Ziedaar, Mylord, het roemvolle antwoord van Frankrijk op uwe proclamatie. Niets heeft mij ooit meer genoegen verschaft dan het in dezen door den prins gehouden gedrag. Lees, mylord, in dien groet uwe schande; dat dit hoofd, dat zich voor het kruis ontbloot, u het zinnebeeld der behoudenis leere eerbiedigen. Voor deze roemvolle daad bied ik hier den prins de hulde mijner dankbaarheid en van mijn' eerbied, en ik bied hem te gelijker tijd de opregte liefde aan van een millioen onzer landgenooten, van harten zoo trouw en opregt als immer de wereld zag. Ik kan u verzekeren, mylord, dat de prins na de lezing van dezen brief, mij met de volgende post zijne dankbetuigingen zal toezenden, — eene beleefdheid, welke ik van mijne correspondenten van het Engelsche ministerie niet gewoon ben"......

— De heer *Panizzi*, de bibliothecaris van het Britsch museum, heeft een belangrijk rapport medegedeeld over deze beroemde instelling. Hieruit blijkt, dat deze boekverzameling op het einde van 1836 bezat 230,000 gedrukte werken, terwijl dit getal thans is 465,000 en op het einde des jaars zal zijn 470,000; de vermeerdering bedroeg in de laatste 15 jaren jaarlijks 16,000 deelen; deze werken zijn in kasten gerangschikt, welke 50,500 □ voeten beslaan. Indien de bibliotheek op dezelfde wijze blijft toenemen, dan is tegen het midden van 1854 de beschikbare ruimte geheel gevuld. De heer *Panizzi* acht dus eene vergrooting van het gebouw allernoodzakelijkst.

— Ten gevolge van den staat van wanorde, waarin het graafschap Sligo verkeert, is dit Iersche distrikt in eene soort van staat van beleg gesteld.

— Maandag avond is de grootste tot hiertoe bekende ballon uit Cremorne Gardens opgestegen met een gezelschap van 25 heeren en dames. Hij bevatte 120,000 voeten gas, en men was twee dagen met de vulling bezig. Madame *Poitevin* verliet, zoo als gewoonlijk, in eene parachute het gezelschap, dat haar eenigen tijd volgde en toen verder zweefde tot even nadat de avond ingevallen was. Al de luchtreizigers zijn behouden op vasten grond gekomen.

— Eene te Dublin dezer dagen gevormde commissie van Roomsch-Katholijke geestelijken, benevens Iersche Parlementsleden en andere leeken, bijkans alle van de Roomsche kerk, hebben „alle vrienden van godsdienstige gelijkheid" in het vereenigd rijk uitgenoodigd tot eene zamenkomst te Dublin den 28sten October aanstaande, ten einde te overwegen, op welke wijze de vraag der godsdienstige gelijkheid in de aanstaande Parlementszitting moet worden aanhangig gemaakt, en daartoe de dienstigste maatregelen te nemen.

„Tot nog toe — zegt het hoofdorgaan der Roomsch-Katholijke partij in Ierland, het *Freemans Journal* — vroegen wij in den strijd tegen de heerschappij van de kerk der minderheid slechts *godsdienstvrijheid*. Doch wij hebben thans eene welgesloten, bekwame en krachtige Iersche partij in het Parlement, uit niet minder dan zestig leden bestaande: deze zullen op het punt der godsdienstige gelijkheid door eene niet minder talrijke en krachtige partij van Engelsche Parlementsleden worden ondersteund, en alzoo op de handelingen niet alleen maar ook op het bestaan van het ministerie en op de zamenstelling van een volgend bewind grooten invloed kunnen uitoefenen. En nu vragen wij al hetgeen waarop wij regt hebben, te weten, volmaakte gelijkheid der kerkgenootschappen; met minder zullen wij ons niet laten tevreden stellen. Alzoo moet vooreerst de staatskerk van Ierland met al de gunsten, die zij van de schatkist geniet, opgeheven worden, en vervolgens moeten alle strafbepalingen en eedsformulieren, die tegen de Roomsche kerk gerigt zijn, worden afgeschaft."

„De zamenkomst van den 28sten October — zegt de Londensche *Times* — zal de aanvang zijn van eene wijd uitgestrekte zamenspanning tot uitroeijing der Iersche [Anglikaansche] staatskerk met wortel en tak."

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 September.

De *Moniteur* bevat het telegrafisch berigt, dat de President Dingsdag avond te zes uur te Bourges is aangekomen en de hoofdkerk bezocht heeft. Hij werd met de grootste geestdrift ontvangen en met talrijke kreten van *leve Napoleon! leve de Keizer!* begroet. De geheele bevolking van Berry was derwaarts gestroomd.

Te Bourges is, volgens het bevel van den minister van binnenlandsche zaken, geen enkele redevoering gehouden. Om toch naar den wensch van den Prins te gedragen, heeft de kardinaal geene rede gehouden; hij heeft slechts de volgende woorden tot hem gerigt:

„Prins, wij wilden voor *Uwe Keizerlijke Hoogheid* de gevoelens blootleggen, waarvan wij voor haar doordrongen zijn: men legt ons het stilzwijgen op; maar lees in onze harten, Prins, gij zult daarin eene gehechtheid en dankbaarheid zien, die slechts door onzen diepen eerbied kunnen geëvenaard worden."

De Prins antwoordde:

„Mijnheer de kardinaal, ik ben diep getroffen over de door U uitgedrukte gevoelens mijwaarts. Zij zijn een goed voorteeken voor mij, bij het begin der reis die ik onderneem. Zij zullen mij geluk aanbrengen, die wenschen, mij door een zoo uitstekend en door zijne deugden zoo aanbevelenswaardig prelaat gedaan."

— De *Moniteur* verklaart, dat de mededeeling van den *Morning Chronicle* betrekkelijk het handelstraktaat tusschen Engeland en Frankrijk van allen grond ontbloot is.

— De *Moniteur* behelst thans de nieuwe verordeningen betreffende het middelbaar en hooger onderwijs, bepalende welke onderwerpen de wetenschappelijke opleiding voor de jongelieden van onderscheiden bestemming zal omvatten en in welke mate en volgorde deze zullen behandeld worden.

Het *Journal des Débats* geeft bezorgheid te kennen, dat daarbij de letteren zijn opgeofferd aan de wetenschappen, die van dadelijke toepassing op het leven zijn; het meent, dat de letteren misschien vroeger te uitsluitend werden beoefend, doch dat men thans welligt in een ander uiterste gevallen is. Een ander niet tot de regeringsgezinde pers behoorend dagblad, de Parijsche *Siècle*, doet opmerken, dat bij de nieuwe verordeningen al de sedert lang als hulpmiddelen eener beschaafde opvoeding in gebruik zijnde klassieke geschriften van het heidensche Athene en Rome zijn behouden, maar zegt, dat desniettemin de invloed der Katholijke partij in de nieuwe verordeningen bemerkbaar is, en wel inzonderheid in de nieuwe bepalingen op het godsdienst-onderrigt aan de staatsinrigtingen van hooger en middelbaar onderwijs.

— Hier ter stede valt thans in de hoogere staatkundige kringen weinig of niets voor. Al de militaire posten in deze hoofdstad zijn verdubbeld, 't welk door de bevolking met nog al eenige verbazing is vernomen geworden. Men verneemt echter nader, dat deze maatregel van voorzorg reeds lang te voren door de bewindslieden voorzien was, en in stand zal worden gehouden, zoo lang de afwezigheid des Voorzitters duurt. Reeds waren allerlei verontrustende berigten in omloop, betreffende oproerige geschriften, ontdekte zamenzweringen en wat des meer zij, die alle ongegrond zijn bevonden.

— Het dagblad van Piëmont van den 11den September bevestigt officiëel het reeds vroeger medegedeelde gerucht, dat de minister van oorlog, generaal *la Marmora*, den President der republiek bij zijne komst in de zuidelijke departementen des rijks, namens den Koning zal gaan komplimenteren.

— De bekende geneesheer *Clot*-bey, weleer in dienst van den Onderkoning van Egypte, *Mehemet-Ali*, heeft eene kostbare verzameling van Egyptische kunst-voorwerpen aan de Fransche regering geschonken. Deze verzameling is reeds in het Louvre ontvangen en eerlang zal men ook in het Archeologische Museum plaatsen een gedeelte van het graf van Koning *David*, hetwelk door den heer *de Saulcy* in de nabijheid van Jeruzalem is ontdekt.

— Te Corunha is een man gearresteerd, die in de bosschen ronddwaalde en al de lieden die hij ontmoette aanviel, doodde en opat. Hij schrijft zijne misdaden toe aan den vloek zijner moeder. Hij had twee Valenciërs tot medepligtigen. Onder de slagtoffers bevonden zich de moeder en eene zuster van den moordenaar. Het ware doel van al die wreedheid is de gruwelijke handel in menschenvet, welke met Portugal gedreven wordt.

Van den 17den. De President heeft gisteren ochtend Nevers verlaten en is tegen den middag te Moulins aangekomen. Onder weg was zijn rijtuig genoodzaakt te St. Pierre-le-Moustier op te houden, ten gevolge van eenen waren stortvloed van bloemen, waaronder zich een prachtige ruiker bevond. De kreten van *leve de Keizer!* waren algemeen.

Heden ochtend te 8 uur heeft de President Moulins verlaten, en zal te Roannes nachtverblijf houden. Morgen ten 10 ure zal hij zijnen togt naar Saint Etiene voortzetten en Zondag in den namiddag te Lyon aankomen.

BELGIE.

BRUSSEL, 16 September.

Er zijn met Frankrijk weder nieuwe moeijelijkheden gerezen, welke aanleiding gegeven hebben tot onderhandelingen, die met ijver worden voortgezet.

— De warme Franschgezinden meenen, dat, na het overlijden van den hertog *van Wellington*, de leeuw op het slagveld van Waterloo gevoegelijk kan worden weggeruimd.

Van den 18den. Bij koninklijk besluit van den 17den dezer is het ontslag aangenomen van den heer *Frère Orban*, als minister van financiën, en de heer *Ch. Liedts*, minister van staat, gouverneur van Brabant, voorloopig met die portefeuille belast.

Bij een ander besluit van dezelfde dagteekening worden de Wetgevende Kamers tegen den 27sten dezer in buitengewone zitting bijeengeroepen.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Vrijdag den 17den September.

In deze zitting is het wets-ontwerp betreffende het aandeel van Nederland in de Russische schuld in Holland, met 27 tegen 6 stemmen *aangenomen*. — Bij deze gelegenheid heeft de heer *van Sonsbeeck* zijne aanstaande aftreding als minister van buitenlandsche zaken aangekondigd.

(*Tegen* hebben gestemd de heeren: *van Heeckeren van Wassenaar*, *Insinger*, *de Brauw*, *Borski*, *d'Ablaing van Giessenburg* en *de Jonge van Ellemeet*.)

Daarna is de beraadslaging aangevangen over het ontwerp tot regeling van den pligt der provincie om behoeftige gemeenten te gemoet te komen. Die beraadslaging zal heden avond te 8 uur worden voortgezet.

Avondzitting van Vrijdag den 17den September.

In deze zitting zijn de heden morgen afgebroken beraadslagingen voortgezet over het wets-ontwerp tot regeling van den pligt der provincie, om behoeftige gemeenten te gemoet te komen, en is dat wets-ontwerp *verworpen* met 28 tegen 5 stemmen.

(Men was tegen het ontwerp om verschillende redenen, als: bij het tegenwoordig stelsel van verkiezingen, zou door zulk eene wet te groote invloed kunnen uitgeoefend worden; — zij heeft eene Napoleontische, en ook eene socialistische strekking; — zij grijpt te zeer in het regt en in de bevoegdheid van het provinciaal gezag; — zij stelt den sleutel der provinciale kas in handen der Regering, enz.

De minister van binnenlandsche zaken heeft de voordragt verdedigd, en de verschillende gemaakte bedenkingen beantwoord. Hij heeft vooral het grondwettig bezwaar trachten uit den weg te ruimen. Hij betoogde hoofdzakelijk, dat men door het ontwerp de grondwettige bevoegdheid niet te buiten ging; dat Rijk, provincie en gemeente één is, even als de verschillende leden van één ligchaam; dat dáár, waar de gemeente in hare behoeften niet kan voorzien, het een provinciaal, ja een rijks-belang wordt, die te gemoet te komen; dat eigenlijk eene provincie in den regel zich geenszins aan zoodanige tegemoetkoming onttrekt en dat hier slechts wettelijke regeling plaats vindt, enz.

(*Voor* waren de heeren *Boxman*, *v. Rhemen*, *v. Rijckevorsel*, *de Sitter* en *Insinger*.)

De zitting, de laatste gedurende 1851/52, is daarop gescheiden.

Vereenigde zitting der beide Kamers.

Zaturdag den 18den September.

Voorzitter de heer *Martens van Sevenhoven*.

Door den griffier der Eerste Kamer wordt voorlezing gedaan van een Kon. besluit, waarbij de minister van binnenl. zaken gemagtigd wordt, de zitting der Staten Generaal over 1851—52, op heden te 2 uur, namens den Koning te sluiten.

Door den voorzitter wordt eene commissie benoemd, om den minister in- en uitgeleide te doen. De minister, zich voor den troon geplaatst hebbende, spreekt de volgende rede uit:

„Mijne Heeren! De Staten Generaal hebben op nieuw met de Regering ondervonden, dat de reeks der jaren, waarin van den ijver der wetgevende magt buitengemeen veel wordt gevergd, nog niet is gesloten. Terugziende op sommige teekenen van den algemeenen toestand, bij den aanvang uwer werkzaamheden, mogen wij het als een' bijzonderen zegen dankbaar erkennen, dat wij ons in volkomen vrijheid en rust aan de wetgeving, tot bevordering van de zaak des vaderlands ongestoord konden wijden.

„Behalve de begrooting van uitgaven en de voorstelling der middelen, hebben menige andere zeer gewigtige onderwerpen U onvermoeid bezig gehouden. Ik noem slechts de verbetering van ons belastingstelsel, de inrigting der regterlijke magt, het Indisch muntwezen, de jagt en visscherij, de regeling onzer betrekkingen van handel en scheepvaart naar onderscheidene zijden, de vermenigvuldiging onzer middelen van gemeenschap binnenslands en met andere landen.

„Zoo niet alle aangelegenheden, aan uwe beraadslaging onderworpen, op een' vasten voet zijn gebragt, de vruchten van uw onderzoek en van het overleg met de Regering mogen niet worden voorbijgezien. De arbeid, daaraan besteed, het licht, daaruit te ontleenen, zijn voorbereiding voor het vervolg.

„Indien men hetgeen werd verrigt niet enkel afmeet naar hetgeen men wenschelijk zou keuren, of vroeger, in het verschiet, zonder den afstand te kennen, mogelijk achtte, maar met de wezenlijke voorwaarden en eischen der groote taak vergelijkt, — men zal dan eene gestadigheid van voortgang opmerken, die het vertrouwen schenkt, dat een volgend jaar het vorige zal aanvullen.

„De Koning heeft mij opgedragen, u zijnen dank te betuigen voor uwe ijverige behartiging van de belangen des Rijks.

„Namens den Koning, sluit ik deze vergadering der Staten Generaal."

'sGRAVENHAGE, 17 September.

Dingsdag heeft de minister van buitenlandsche zaken een' grooten maaltijd aan het corps diplomatique gegeven.

— De heer mr. *van Wickevoort Crommelin*, advokaat alhier, is benoemd tot particulier secretaris van Z. K. H. Prins *Hendrik der Nederlanden*.

— Z. M. heeft aan de heeren *A. Goedkoop* en *L. A. van Meerten*, op hun verzoek, eervol ontslag verleend als buitengewone leden der *koninkl. akademie van wetenschappen*, en zijn tot buitengewone leden dier akademie benoemd de heeren *H. Halbertsma*, te Leyden, *J. W. L. Oordt*, te Rotterdam, en *G. E. Voorhelm Schneevoogt*, te Amsterdam.

— De hooge raad der Nederlanden heeft den termijn van dagvaarding der erfgenamen van Koning *Willem II*, in revisie van deszelfs arrest in zake de vordering van jonkheer *R. L. van Andringa de Kempenaer* tegen de erfgenamen van wijlen Koning *Willem II*, vastgesteld op den 21sten Jan. 1853. Dienvolgens zijn gemelde hooge erfgenamen eergisteren door en van wege genoemden jonkheer gedagvaard geworden.

— Heden is voor den Hoogen Raad de behandeling aangevangen: 1) van de zaak van *C. J. Enthoven* (verdedigd door mr. *Metman*), vorderende van de Erven van Z. M. Koning *Willem II* *f* 86,227, en 2) van den eisch dezer Erven, vorderende van *L. J. Enthoven* c. s. (verdedigd door mr. *Schooneveld*) hen tegen evengemelde vordering te waarborgen tot een bedrag van *f* 81,484, die zij beweren aan *L. J. Enthoven* reeds betaald te hebben op de rekening van *C. J. Enthoven*. Voor 's Konings Erven zijn opgetreden mrs. *Faber van Riemsdijk* en *Delprat*. De voortzetting der pleidooijen is bepaald op den 22sten September.

— Men verneemt, dat op Woensdag den 22sten September aanstaande, voor het prov. geregtshof in Zuid-Holland op zal worden bepleit eene zaak betrekkelijk de geschillen Huiszittenhuis te Leiden.

Van den 18den. De heer *Philipse* is benoemd tot dent der Eerste Kamer.

NIJMEGEN, 17 September.

Gisteren avond, toen de tent van den heer hof-mech *Bamberg* door het talrijk opgekomen publiek geheel was, begaf zich een der vloerbalken, hetwelk het van onderscheidene andere balken ten gevolge had. Daar ontstond algemeene verwarring, maar tot groot geluk tent ontruimd zonder het minste ongeluk te veroorzaken.

'sHERTOGENBOSCH, 17 September.

Met leedwezen vernemen wij, dat Zijne Exc. de heer nister van justitie, mr. *M. P. H. Strens*, die zich thans nen onze stad bevindt, vrij ernstig ongesteld is, zoo zelfs, dat Zijne Exc. verpligt is, het bed te houden.

LEEUWARDEN, 16 September.

Naar aanleiding van het gewijzigd reglement tot ming der verspreiding van de besmettelijke longziekte het rundvee in deze provincie, is weder last gegeven het dooden van 22 runderen, welke door die ziekte aangetast, makende sedert de inwerkingtreding van betrekkelijke reglementaire verordeningen (17*den* Dec. 1849) een totaal van 5392 runderen.

— Als eene bijzonderheid, althans in deze gemeente, waar, voor zoo verre bekend, nimmer twee doofstomme den echt zijn getreden, kan men melden, dat alhier op den, twee zoodanige personen door den band des huwe vereenigd zijn.

ASSEN, 18 September.

De arr.-regtbank alhier heeft gisteren *H. J. Bloem* landbouwer te Zuidwolde, tot eene gevangenisstraf dagen en boete van *f* 8 veroordeeld wegens het verz van het doen van aangifte aan het bestuur zijner gem van de ziekte van een hem toebehoorend en in het van Junij j.l. aan de longziekte gestorven rund.

— Ook uit Odoorn berigt men, dat de bijenteelt de laatste jaren geenszins zulke goede uitkomsten heeft geleverd als dit jaar. Er waren korven van 80, 90 en len van 100 pond.

— Op den eersten jagtdag zijn door de twee gebroe *Caspers* te Dalen geschoten 14 hazen en 9 patrijzen.

GRONINGEN, 20 September.

Bij Zijner Majesteit besluit van den 15den dezer, zijn de navolgende officieren op pensioen gesteld, als J. E. LER, luitenant-kolonel, adjudant in het provinciaal kom dement van Groningen en Drenthe, wegens langdurige di doch geen twee jar. in den rang van luitenant-kolon. ge hebbende, ad *f* 1300, en P. A. THUYN DE LIGNY, kap 8ste regement infanterie, wegens langdurige dienst, ad *f*

Wijders heeft Zijne Majesteit, bij besluit van den dezer, goedgevonden te benoemen, o. a. tot majoor, dant in het provinciaal kommandement van Groninge Drenthe, den kapitein der 1ste klasse W. G. F. VAN VUGT, het 8ste regement infanterie; — bij het 3de regement 1sten luitenant (naar ouderdom van rang), de 2de luit J. H. WICHERS, van het corps; — bij het 4de rege tot 1sten luitenant (naar ouderdom van rang), de 2de nant L. C. DE FREMERY, van het corps; — bij het 8ste gement tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom rang) de 1ste luitenant J. L. E. JUTA, van het 3de reg van het wapen.

— Zekere JAN KOEK alhier, Zaturdag avond omstr acht uur, zich bij den Jonkerstratenboog bevindende, het ongeluk van door de duisternis in het Zuiderdie daar te loopen. Op zijn hulpgeroep schoot een aantal personen toe, waar onder zich ook bevond P DELEKAAT, die oogenblikkelijk van den walmuur te sprong. Aan de overige personen gelukte het eindelijk wel den redder als den drenkeling nog bij tijds uit water te halen.

— Het *Provinciaal Blad van Groningen*, no. 133, eene circulaire van den Staatsraad, Commissaris des Kon d.d. 15den September 1852, no. 7, betreffende de onder kening der bevelschriften tot betaling, bedoeld in art. 224 gemeentewet; — en no. 134 eene circulaire d.d. 15den Sep tember 1852, no. 16a, betrekkelijk de uitoefening der tien van Waterschout.

— In het laatste nommer van het politieblad komen der de gesignaleerde misdadigers voor:

1) SUSANNUS BURGEHARDUS JOHANNES ARNOLDUS BOOK, ontvanger der directe belastingen en accijnsen Meeden en Muntendam, lang p. m. 6 voet, oogen en diep in het hoofd, haar, wenkbraauwen en baard taille rijzig, aan het magere grenzende; bijzonderh pokdalig en heeft een zeer ongunstig en sinister voork

Misdaad: verduistering eener som van *f* 2000, — die in zijne kwaliteit als rijksontvanger in kas had, nog het grootste gedeelte in zijn bezit moet zijn, en waar hij voornemens is naar Amerika te vertrekken.

2). HENDRIK KOSTER, klerk bij voornoemden rijk vanger DE BOCK, wonende te Zuidbroek, lang p. voet, haar bruin en borstelig, oogen bruin en scherp, gezigt ovaal; bijzondere teekenen: een stijve regter arm en gedeelte der hand, de regter schouder min of bultachtig, en in het geheel eenigzins krom van postuur.

Misdaad: diefstal eener som van *f* 86 in dienstb gepleegd.

— Als eene bijzonderheid wordt ons medegedeeld, bij den onderwijzer K. WESTERHOFF, te *Noordwolde* de zoogenoemde vlegt van eenen muur, geheel zonder een *verbascum* (Koningskaarts) prijkt, die de aanmerk hoogte bereikt heeft van twee Nederl. ellen.

— Men berigt ons, dat de wedw. W. SMIT, te *Mar* eene koe heeft, die in 't voorjaar van 1851 geboren is; gekalfd heeft, en thans dagelijks eene tamelijke hoeveel melk geeft. Men houdt het er voor, dat genoemde koe de met haar in dezelfde weide loopende koeijen is opgez

— Men berigt ons uit *Vlagtwedde*:

„Op den 15den dezer hield de schuttersraad in het half bataljon rustende schutterij in deze provincie te W teregtzitting ter zake van eenige verzuimde inschrijving in den jare 1851 in de gemeenten Onstwedde en Belling de ontdekt, waarvan door de heeren burgemeesters der trokkene gemeenten processen-verbaal ingezonden waren. nalatige schutterspligtigen, die vroeger reeds ambtshalve het hoofd der lotingslijsten waren gebragt, werden tot geldboete veroordeeld.

„Moge dit voorbeeld toekomstig den schutterpligtigen waarschuwing strekken."

— Men schrijft ons uit *Bourtange*, den 17den Sept.: „ wij voor eenige dagen de berigten uit deze gemeente aang de buitengewone vruchtbaarheid van mensch en dier, uit dit fort kunnen wij van eene buitengewone vrucht heid eener plant melding maken. De landgebruiker J. J. VELEMA alhier had in Mei l.l. een' buitengemeen dikken aard appel in 13 à 14 stukken gesneden en deze in eene rij gepoot. De plant werd daarna zorgvuldig door hem onderhouden verzorgd en bij het uitmaken bleek het, dat deze ééne aard appel één vierde mudde had opgeleverd, die goed van smaak en bijna zonder ziekte zijn."

— Uit *Nieuwe Schans* berigt men: „De veehandel in deze provincie en vooral in dezen omtrek neemt zoodanig toe, dat de veemarkten, waarvan er korten tijd geleden weer twee op nieuw zijn ingesteld, alle even druk bezocht worden. De Oostfriesche kooplieden maken van die gelegen heid veel gebruik, zoodat de uitvoer naar Hannover meer meer toeneemt. Voor den landbouwer en vele neringdoenden is de levendigheid in den veehandel van veel belang; het is dus te wenschen, dat de uitvoer niet door hooge regten, waar voor trouwens weinig vrees bestaat, worde belemmerd. De invoer van vee, welke tegen de Oostfriesche veemarkten in de maanden October en November van meer belang is, dan in den zomer, is sedert de vermindering van regten in 1847, ook niet onbelangrijk. Wij zijn in de gelegenheid gesteld, de volgende opgave mede te deelen van den in- en uitvoer van vee van en naar Hannover, gedurende de laatste vier maanden: paarden en veulens 44 ingevoerd en 110 uit gevoerd; stieren, ossen, koeijen en vaarsen 85 ingev. en 1099 uitgev.; hokkelingen en kalveren 11 ingev. en 19 uit gev.; schapen en lammeren 276 ingev. en 49 uitgev."

— Door de leerlingen van de landbouwkundige school te *Haren* werd afgeloopen Zaturdag aan de ingezetenen dier gemeente een regt genoegelijk volksfeest geschonken, dat des middags te 2 uur een' aanvang nam.

Aan paarden van alle rassen werd alstoen uitgeloofd tot prijs, een kompleet boeren wagengereide met hoofdstellen en

kruislijnen, dat behaald werd door het zwarte merriepaard van JAN HEMMES, te Essen, gemeente Haren, door den eigenaar bereden; terwijl de premie, zijnde een fraai bont pikeurs hoofdstel met stang en teugels, ten deel is gevallen aan het bruine ruinpaard van den landbouwer KOOI, wonende buiten het Kleinepoortje aan het Winschoterdiep. Zeven paarden namen aan dezen wedstrijd deel.

Na afloop hiervan, ging men over om ook een' wedstrijd te houden door onbeleerde paarden, waaraan acht paarden hebben deelgenomen. De prijs, zijnde een kompleet boeren wagengereide voor één paard met hoofdstel en leidsels, werd behaald door het zwarte merriepaard van de wedw. PAULSEN, te Haren, door haren zoon bereden, terwijl de premie, bestaande in een opregt Friesch paardendek, ten deel is gevallen aan het zwarte merriepaard van J. PIETERS, te Haren, door diens knecht bereden.

Geene paarden werden toegelaten, dan die reeds eene maand te voren aan de ingezetenen der gemeente Haren in eigendom hadden toebehoord. Heerlijk weder begunstigde dit volkfeest, hetwelk tot aller genoegen in de beste orde afliep.

ADRES van wege het bestuur der vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels aan Z. Excellentie den minister van buitenl. zaken,

ter zake van een nieuw te sluiten traktaat met Frankrijk tot wering van den nadruk.

AAN ZIJNE EXCELLENTIE DEN MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

De ondergeteekenden P. N. VAN KAMPEN, FREDERIK MULLER, J. D. SYBRANDI, W. VAN BOEKEREN, A. C. KRUSEMAN en S. E. VAN NOOTEN, boekhandelaren te Amsterdam, Groningen, Haarlem en Schoonhoven, en bestuurders der vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels, nemen de vrijheid, zoo voor zich persoonlijk als in hunne genoemde betrekking, bescheidenlijk ter kennisse van Uwe Excellentie te brengen:

Dat zij, te gemoet ziende een traktaat, hetwelk door de Fransche en Nederlandsche Regeringen zal gesloten worden omtrent het eigendomsregt der letterkundige en wetenschappelijke werken, wederkeerig in de beide rijken, en daaromtrent hunne persoonlijke belangen in acht nemende, maar tevens handelende als bestuurders der bovengenoemde vereeniging, eene vereeniging, welke zich ten doel gesteld heeft: „Aan hare leden het rustig en ongestoord „bezit van hunne kopijregten te verzekeren en alle inbreuken op „dezelve, waar die door het bedrijven van nadruk gepleegd wor„den, met kracht en vereenigd te keer te gaan, goede trouw „aan te kweeken en te bevorderen, en alzoo tot de verheffing „des Nederlandschen boekhandels naar hun vermogen mede te „werken; alles wat strekken kan tot oneer en verlaging daarvan „te weren, en elkander te waarschuwen waar binnen of buiten „den kring der' vereeniging kwade trouw wordt gepleegd;" dat zij thans, even als vroeger reeds een wensch ter wering van den nadruk in Holland en België van den boekhandel op het letterkundig congres te Gent is uitgegaan, en aan de Regering bij adres aan Z. M. van den 12den Mei 1850 kenbaar gemaakt, in allen opzigte verklaren, gaarne in te stemmen met de billijke eischen eener buitenlandsche natie, wier eigendom sinds zoovele jaren is verkort geworden;

dat zij deze verklaring des te eerder aan Uwe Exc. wenschen te geven, nu in het buitenland, na de niet-aanneming van het vroeger voorgestelde traktaat, stemmen zijn opgegaan, welke Nederland en den Nederlandschen boekhandel de blaam hebben toegedicht van den *nadruk* te willen verdedigen tegen de wenschen van Frankrijk;

dat zij zich verpligt achten tegen deze verdenking met alle kracht en ernst op te komen, overtuigd als zij zijn, dat de Nederlandsche boekhandel, meer dan die van eenige andere natie, zich beroemen mag op de handhaving en bevordering van goede trouw, regtvaardigheid en zedelijkheid, voorgegaan door eene vereeniging als de bovengenoemde, welke uit die beginselen haren oorsprong heeft;

Dat, bij de behandeling van het vroeger voorgestelde traktaat, door eenige boekhandelaren, medeleden van het bestuur dier vereeniging, een eerbiedig adres is ingediend aan de Tweede Kamer der Staten Generaal, waarbij zij zich *niet* hebben aangekant tegen het *beginsel* des traktaats, maar alleen hebben gemeend eenige bedenkingen te moeten inbrengen omtrent verschillende artikelen, welke ten eenenmale streden tegen het belang van boekhandel en letterkunde;

Dat zij gemeend hebben, daartoe des te meerdere vrijheid te hebben, daar het traktaat hunnen handel niet de minste voordeelen beloofde, maar daarentegen bepalingen inhield, geheel ter gunste van Frankrijk, en die aan den Nederlandschen boekhandel slechts opofferingen en belemmeringen zouden veroorzaken;

Dat zij alzoo zich eerbiedig wenden tot Uwe Exc. met het verzoek, dat het Uwe Exc. mogte behagen, vóór het sluiten van eenig traktaat, de requestranten in de gelegenheid te stellen de bezwaren des Boekhandels daartegen wel te mogen inbrengen, opdat bij de belangen van Frankrijk, ook die van Nederland mogen worden in acht genomen. 't Welk doende, enz.

(*Was get.*) P. N. VAN KAMPEN, FREDERIK MULLER.
AMSTERDAM, J. D. SYBRANDI, W. VAN BOEKEREN,
6 September 1852. A. C. KRUSEMAN, S. E. VAN NOOTEN.

Landbouw.

In 1851 zijn in de provincie Overijssel de volgende plannen van markeverdeeling door den Koning goedgekeurd, als: van *Losser* groot 999 bund., van *Hengevelde* (Delden) groot 403 bund., van *Geesteren* (Tubbergen) groot 2676 b., terwijl die van *Ane* (Gramsbergen) groot 628 bund., aan die goedkeuring nog is onderworpen. — Sedert het bekend Koninklijk besluit van 1837 zijn alzoo 65 marken in verdeeling gebragt, beslaande pl. m. 85,500 bunders.

De hertog van Wellington.

ARTHUR WELLESLEY, hertog VAN WELLINGTON, werd te Dungancastle in Ierland geboren, in het jaar 1769, dat zoo belangrijk is om de groote mannen die het voortbragt [NAPOLEONS en ALEX. VON HUMBOLDT's geboortejaar]. Hij was de zoon van lord LONGFORD.

In Eton opgevoed, werd zijne opleiding volbragt op de militaire school te Angers, in Frankrijk. In 1787 trad hij als vaandrig in dienst. In 1794 woonde hij als luitenant-overste den veldtogt in de Nederlanden bij. In 1797 ging hij met zijn regement naar Indië, waar zijn broeder gouverneur-generaal was. Hier onderscheidde hij zich zoodanig, dat ter eere van zijne laatste wapenfeiten een gedenkteeken te Calcutta werd opgerigt, en hem onder meer een eeredegen werd geschonken ter waarde van *f* 12,000. In 1805 keerde hij naar Europa terug. Tot lid van het Parlement gekozen en vervolgens secretaris van Ierland geworden, trad hij in 1807 weder in werkelijke dienst; hij woonde den togt naar Koppenhage bij, trok in 1808 met een Britsch leger naar Portugal, en bestreed in Spanje de meest ervaren veldoversten van NAPOLEON. Hier volbragt hij de groote wapenfeiten, die hem verschillende titels en den roem van den uitstekendsten generaal der mogendheden te zijn, deden verwerven. Hij bekampte de Fransche legers onder de eerste veldmaarschalken van den Keizer met een onbegrijpelijk goed geluk, en trok ten slotte in 1814 de Fransche grenzen over.

Door den Spaanschen vorst met eeretitels overdekt, keerde de hertog naar Londen terug, waar hij met gejuich werd ontvangen. Het Parlement begiftigde hem achtereenvolgens met 5 millioen gulden. Eerst als gezant naar Parijs vertrokken, werd hij Engelands gevolmagtigde bij het Weener Congres. Bij de komst van NAPOLEON uit Elba, vertrok de hertog dadelijk naar Brussel, nam het bevel op zich van het Britsch-Hollandsche leger en behaalde de schitterende overwinning van Waterloo, bragt LODEWIJK XVIII weder binnen Frankrijk, nam een belangrijk deel aan de beraadslagingen, die toen tusschen de drie vorsten van Rusland, Oostenrijk en Pruissen plaats hadden. en werd ten slotte opperbevelhebber van het leger, dat in Frankrijk in bezetting bleef ter handhaving van rust en orde. De geschenken, die hem van alle kanten werden gedaan, bedroegen millioenen waarde; hij was veldmaarschalk van de Eng., Portug., Spaans., Nederl., Oostenr., Russ. en Pruiss. legers. De kooplieden van Londen begiftigden hem met het bekende prachtig zilveren schild; zijn vaderland in 't algemeen bragt hem innige, ongeveinsde hulde: bij zijn leven werden hem standbeelden gesticht, zeldzame eer, vooral in Engeland.

Later was hij nog gezant te Parijs en te Petersburg, grootmeester der artillerie in het bestuur van lord LIVERPOOL, 1ste lord der schatkist van 1827–1830, secretaris van staat voor buitenl. zaken in 't ministerie van sir R. PEEL van 1834 tot 1835. Als lid van het Hoogerhuis was zijn invloed meer en meer toegenomen, en had hij de volmagt over 50 à 60 stemmen.

In 1848 stond de veldmaarschalk van zoo vele rijken, in Londens straten als eenvoudig rustbewaarder, en dat gedrag van den grijzen krijgsheld, „ den ijzeren hertog," zoo als men hem plagt te noemen, was van uitstekend gevolg voor de waarborging van de veiligheid van Engelands hoofdzetel, en daardoor van het vereenigd rijk. Als zich gevaren van buiten opdeden, voor het minder helderziend oog nog onbespeurbaar, was WELLINGTON de Vaderlander, die rondborstig waarschuwend optrad: getuigen zijne brieven in 1847 over eenen mogelijken inval in Engeland.

De erkentenis van Engeland jegens den hertog VAN WELLINGTON is, zoo als wij reeds vermelden, niet bij woorden en ijdele betuigingen van bewondering gebleven. Door deze erkentenis was de hertog VAN WELLINGTON voor eene verbazende som op de rijksbegrooting uitgetrokken. Van 1831 af trok de hertog VAN WELLINGTON alléén *uit de Engelsche schatkist:*

Aan pensioenen	£ 8.926
Jaarwedde als gouverneur van den Tower	„ 950
„ „ kolonel der brigade karabiniers	„ 238
„ „ „ van het 1ste reg. garde te voet	„ 2.698
„ „ lord bewaarder der vijf havens	„ 295
Interest der dotatiën door het parlement op verschillende tijdstippen verleend	„ 35.000
	£ 48.107

Deze som (*f* 577,284) ontving de hertog VAN WELLINGTON jaarlijks (van landswege) voor de diensten, aan zijn land bewezen.

Engeland leverde slechts één veldheer en staatsman, die met hem kan vergeleken worden, namelijk MARLBOROUGH; maar WELLINGTON was gelukkiger, want hij mogt het werk voltooijen, dat anderen begonnen waren, terwijl MARLBOROUGH moest aftreden, voor hij zijn rol eigenlijk had afgespeeld.

De oudste zoon des hertogs, de markies VAN DOURO, nu hertog VAN WELLINGTON, geboren in 1807, volgt hem op in zijne titels en waardigheden. Die zoon, in 1839 gehuwd met eene dochter van den markies VAN TWEEDDALE, is kinderloos.

Al de bladen van Engeland, van welke kleur ook, zijn, voorzien van rouwranden, thans gevuld met de levenschets van den grooten landgenoot.

Zoo laat de *Times* zich o. a. volgenderwijze uit over het afsterven van den hertog VAN WELLINGTON: „ Zoo iets heden Engelands smart over den dood van den grootsten zijner zonen kan verzachten, het is de herinnering dat de nu gesloten levensloop geen pligt onvervuld heeft gelaten, geen eerbewijs heeft gemist. Den hertog VAN WELLINGTON viel alles ten deel wat in het bereik van 's menschen natuur ligt en wat de roem geven kan. Zijn levensloop was een lange, wolkenlooze dag, van den morgen tot den avond gevuld met roemruchtige daden, bezield met onvermoeiden ijver voor 's lands dienst, bestuurd door nimmer weifelende regelen van pligt en staatsbeleid. Hij klom, door eene snelle aaneenschakeling van nimmer overtroffen daden, tot eene stelling, waartoe geen ander hier te lande ooit gekomen was. De plaats, die de hertog VAN WELLINGTON in 's lands raadzalen en in ons volksleven had ingenomen, kan niet weder worden bezet. Er is niemand overig in het leger of in het parlement, die met zoo groot gezag kan handelen en spreken. Er is niemand, in wien de verdienste en de waarde dezer natie in die mate als verpersoonlijkt zijn. Doch de lengte zijner levensdagen en de veelvuldigheid der door hem onophoudelijk bewezen diensten gedenkende, moeten wij ons de woorden des Romeinschen redenaars toevoegen: „ Leert eenmaal zeggen dat het leven lang genoeg geduurd heeft," want een sterveling zijnde, konde hij niets meer aan zijnen roem of aan onzen eerbied voor hem toevoegen.

„ ARTHUR WELLESLEY, de groote hertog VAN WELLINGTON, was het ware model, het volmaakte beeld van een' Engelschman, en hoe genegen men ook pleegt te zijn om aan menschen van vroeger eeuwen lof toe te kennen, dien men aan tijdgenooten misgunt, wij weten in de lange reeks onzer krijgsoversten en edelen niemand te vinden, die, in al zijn wezen en daden beschouwd, gelijk gesteld kan worden met den man, die nu is heengegaan, maar eene eeuwige gedachtenis zijns naams achterlaat."

(*Ingezonden.*)

Afschaffing van 't Veerklokluiden.

Volgens het verslag, daarvan in de *Groninger Courant* van den 27sten Augustus 1852 opgenomen, werd in de zitting van den 25sten dier maand aan den Gemeenteraad van Groningen mededeeling gedaan van eene missive van Ged. Staten van den 15den te voren, houdende *dat dit collegie afstand doet van alle aanspraak op de benoeming van klokkenluider van het trekschuitenveer naar Delfzijl en Winschoten.*

De raad, zich vereenigende met het daartoe strekkende voorstel van burgemeester en wethouders, nam daarop in dezelfde zitting het besluit, dat met den 1sten Nov. a.s. de betrekking van klokkenluider voor het Winschoterveer en bijveeren zal ophouden en, als gevolg daarvan, dat de schuiten van het Winschoterveer (en van de bijveeren?) voortaan (van den 1sten November af?) zullen afvaren met den laatsten klokslag van Martinitoren.

Zoo schaars men verdedigers vindt van het nut van dat klokluiden, althans zooals hetzelve thans geschiedt, nu het, op sommige dagen, te zamen genomen twee volle uren lang de gehoororganen pijnigt van hen, die in de nabijheid wonen, zoo groot is het aantal dergenen, die den dag der verlossing van dat eentoonig geluid reikhalzend verbeiden. In zoo ver mag dus het genomen besluit eene weldaad geacht worden. De vraag doet zich echter op, of hetzelve de gevolgen der opheffing van het klokluiden voldoende regelt.

Wij veroorloven ons de vrijheid, te dien aanzien bescheidenlijk een paar bedenkingen voor te dragen.

Daar, ingevolge art. 44 der ordonnantie, gearresteerd door burgemeesteren en raad in Groningen, den 18den Februarij 1791, thans de schuiten op het Winschoterveer en de bijveeren na geëindigd klokluiden, waarmede 15 minuten na den klokslag van het bepaalde uur van afvaart wordt aangehouden, van hier afvaren, wordt door het genoemde raadsbesluit het tijdstip dier afvaart inkomstig een vierde uur vervroegd.

De raad, de gevolgen regelende van de opheffing van den klokluiderspost, heeft zich uitsluitend bij de gemelde veerdiensten en den afvaartstijd derzelve *van uit Groningen* bepaald.

Hierdoor blijft het onzeker:

1. Of het gedachte 44ste artikel der ordonnantie van 1791, in zoover hetzelve mede bepaalt, dat de schepen van 't Winschoterveer en bijveeren *te lande* binnen een vierde uur na den klokslag moeten afsteken, al of niet in kracht wordt gehouden.

2. Of het ophouden van het klokluiden ook verandering brengt in het tijdstip van afvaart der Delfzijlster en andere schuiten, die het Damsterdiep bevaren, alle welke thans eerst na geëindigd klokluiden, dat is een kwartier uur na den klokslag, van den wal gaan.

Het laat zich vermoeden, dat de raad het niet van zijne bevoegdheid heeft geacht, om ten opzigte van het eerste punt eene voorziening te nemen; omdat misschien die bevoegdheid bij de besturen der betrokkene landgemeenten behoort; doch door daaromtrent het stilzwijgen in acht te nemen blijft, intusschen de bepaling bestaan en kan zulks welligt oorzaak zijn, dat die besturen van eene regeling van het onderwerp worden teruggehouden. Niettemin is, gelooven wij, eene uitdrukkelijke voorziening eene gewenschte zaak; hetgeen evenzeer het geval is aangaande het tweede punt en den afvaartstijd te lande der daarbij genoemde schuiten.

Het is ons daarom niet ongepast voorgekomen deze aangelegenheid ter sprake te brengen, als daardoor aanleiding kunnende geven dat de gemeentebesturen, zoo hier als te lande, elk binnen den kring zijner bevoegdheid, in tijds maatregelen nemen, door welke eene gewenschte eenstemmigheid omtrent den afvaartstijd der schuiten zal worden tot stand gebragt.

J. H. LEOPOLD.

Kerk- en Schoolnieuws.

HOOGEZAND, 19 Sept. Onze geachte herder en leeraar, de weleerw. z. gel. heer *J. Marrissen van Loon*, heeft voor de beroeping naar Warfhuizen bedankt.

— Te Zuidwolde is den 16den dezer, in overeenstemming met mevrouw *van Holthe tot Echten*, als collatrice, in plaats van wijlen den heer *Huguenin*, tor predikant beroepen de weleerw. z. gel. heer *H. Oolgaardt*, pred. te Zwartsluis.

— Te Elspeet (kl. Harderwijk) is tot herder en leeraar beroepen ds. *Königsfeldt*, pred. te Rheden, bij Arnhem.

— Te Druten is door den kerkeraad der Herv. gemeente tot herder en leeraar beroepen *J. C. Ribbius*, kandidaat te Tuyl.

— De kerkeraad der Herv. gem. te Elburg heeft, nadat ds. *W. Krayenbelt*, pred. te Overschie, voor de op hem uitgebragte beroeping had bedankt, z.eerw. andermaal beroepen.

– Ds. *G. B. van den Broek*, te Bunschoten (kl. Amersfoort), heeft de tweede beroeping naar Aarlanderveen aangenomen.

— Uit het bevorens gemaakte twaalftal van predikanten is den 14den dezer door den kerkeraad der Herv. gemeente te Bolsward het volgende zestal geformeerd: DD. *Marissen van Loon*, te Hoogezand: *Schorse*, te Almelo; *Scheuer*, te Renswoude; *Sluiter*, te Wijhe; *van Duinen*, te Fledder, en *Timmerman*, te Engelen; waaruit den 24sten dezer een drietal zal worden gemaakt.

NIEUW-BUINEN, 16 Sept. Het strekt ons tot genoegen te kunnen berigten, dat alhier een brief van den minister voor de zaken der Herv. eeredienst enz. ontvangen is, waarbij z. exc. zich bereid verklaart, om de stichting eener Herv. gemeente alhier te bevorderen en dadelijk een' hulpprediker daarvoor te benoemen, indien namelijk door de Hervormden alhier nog *f* 100, door kollekten zamen te brengen, worde gevoegd bij de reeds toegezegde *f* 100, om met de door het rijk te verstrekken som van *f* 300, te dienen tot jaarwedde van dien hulpprediker, die alzoo *f* 500 zou beloopen. De godsdienstoefeningen zouden dan voorloopig in de school gehouden worden. Men mag aldus verwachten, dat hierdoor weldra in de godsdienstige belangen van de bewoners dezer veenstreken zal zijn voorzien.

Den 29sten Junij jl. werd te Nes op Ameland het vergelijkend examen afgenomen voor de vacerende betrekking van onderwijzer te *Buren*. Van de 10 sollicitanten, die zich hadden aangegeven, namen de volgende zeven aan het examen deel: *van den Berg*, kweekeling te Ried; *Manders*, ondermeester te Amsterdam; *van der Meulen*, ondermeester te Menaldum; *Riederis*, ondermeester te Wierum; *Rengers*, provisionele waarnemer te Gaast; *van Tuinen*, onderm. te Kooten, en *van de Wint*, prov. waarnemer te Buren. Na afloop van 't examen bleek het dat zich het meest onderscheiden hadden *van der Meulen* en *van Tuinen*, die beide evenveel goedkeuringsteekens ontvangen hadden.

Den 8sten Julij daaraanvolgende werd door den gemeenteraad van Ameland en door de commissie van plaatselijk toevoorzigt met algemeene stemmen besloten, magtiging aan te vragen tot aanstelling van *van Tuinen*. In plaats hiervan, heeft de minister van binnenlandsche zaken magtiging verleend tot aanstelling van *W. Manders*, te Amsterdam. De reden hiervan schijnt te zijn, dat het meerendeel der bevolking te Buren Roomsch is, en *W. Manders*, no. 4 in bekwaamheden. de eenige sollicitant was, die de Roomsch-Katholijke godsdienst beleed.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 15 Sept., kapit. *Orsel* Egberdina Schuringa, van Newcastle; *Smit* Elisabeth van Leiden, van Archangel; *Heins* Vijf Gebroeders, van Hamburg; den 16den *Olthoff* Abeldina, van Londen; *Oldenburger* Gustaaf, van Archangel; *van der Wijk* Annechiena, van Dantzig; den 17den *de Vries* Vijf Gebroeders, van Bremen. — Te Texel den 15 Sept., *Lukkien* Herstelling, den 16den *Hillebrandt* Louise en *Wekenborg* Anna Magrietha, alle 3 van Archangel. — In het Vlie den 14 Sept., *Mugge* Martha, van Londen; *Brugman* Nina Burhoven, van Grimsbij; den 16den *Douwes* Aquarius en *Kwint* Johanna Gezina, beide van Archangel; *van Deest* Hendrika, van Bergen. — Te Helvoet den 15 Sept., *Tolner* Courier, van Nantes; *Nepperus* Elisabeth, *Jonkhoff* Arend, *Bekkering* Gesiena en *Veenhuizen* Adriana, alle 4 van Archangel; *van der Laan* Hermanus, van Bergen; den 15den *van Duijnen* Aikauna Elisabeth, van Archangel. — Te Brielle den 14 Sept., *Stuurman* Rudolf, van Bergen. — Te Vlissingen den 15 Sept., *de Grooth* Anna Margaretha, van Bergen. — Te Constantinopel vóór den 2 Sept., *Breeland* Ida Reina, van Galatz naar Falmouth. — Te Triest den 12 Sept., *Degenhart* Wicherdina, van Rotterdam. — Te Lissabon den 8 Sept., *Hagedoorn* Cornelia Catharina, van Newcastle. — Te Baijonne den 10 Sept., *van der Werff* Jandina, van Amsterdam. — Te Bordeaux den 13 Sept., *Nagel* Afina Alberdina, van Harnosand; *Siccama* Eeltje, van Dantzig. — Te Nantes den 13 Sept., *Mulder* Feika Jantina, van Hamburg; den 14den *van der Wiel* Willem Jacobus en *Potjer* Elsje, beide van Rotterdam. — Te St. Nazaire den 10 Sept., *Albers* Geziena Helena, van Dantzig. — Te Rouaan den 12 Sept., *Breeland* Gesina Hendrika, van Rotterdam — Te Londen den 13 Sept., *Visser* Anna Sophia, van Aalborg; den 14den *van der Veen* Vrouw Anske, van Medemblik. — Te Jerseij den 10 Sept., *Oldenburger* Geppina, van Petersburg. — Te Bristol den 15 Sept., *de Boer Sap* Thelina, van Petersburg. — Te Cardiff den 14 Sept., *de Jong* Arentina Jacoba, van Schiedam. — Te Liverpool den 14 Sept., *Eeftingh* Louisa Maria, van Amsterdam; *Roelfsema* Jonge Jan, van Croonstad. — Te Hamburg den 16 Sept., *Kuiper* Gesina, van Gent. — Te Bremerhaven den 12 Sept., *Huisman* Aurora, van Groningen. — Te Swinemunde den 12 Sept., *Ploeg* Vertrouwen, van Bremen; *Hazewinkel* Jonge Liefert, van Helmsdale. — Te Dantzig den 12 Sept., *Legger* Jeseline, van Peterhead; *Bakker* Jantina, van Koppenhage; den 15den *de Haan* Jantina Gezina, van Rotterdam; *Kremer* Goede Verwachting en *Folders* Hortensia, beide van Bremen. — Te Koppenhage den 15 Sept., *Gruppelaar* Hillechina, van Antwerpen. — Te Pillau den 12 Sept., *Klein* Anje, van Amsterdam; *de Groot* Maria Reifina, van Dordrecht; den 13den *Pot* Catharina Wilhelmina, van Hamburg; den 14den *Pekelder* Jacobus Johannes, van Bremen; *Poorta* Tweelingen, terug uit zee, bestemd naar Londen; den 15den *Zeven* Elsina Jantina, van Rotterdam; *Prins* Heike Prins, van North Shields, — Te Memel den 11 Sept., *Stief* Charlotte, van Antwerpen. — Te Bolderaa den 12 Sept., *Tiktak* Jantina Fennechina, van Hull; *Veen* Aida, van Schiedam; *de Haan* Siewerdina, van Hamburg. — Te Nykjöbing den 12 Sept., *Lever* Waakzaamheid, van Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 17 Sept., kapit. *Douwes* Aquarius en *Kwint* Johanna Gezina, beide van Archangel; *Muntendam* Jacoba, van Bremen; den 18den *Pot* Anna Arendina, *Lukkien* Herstelling en *Wekenborg Jr.* Anna Margaretha, van Archangel. — Te Texel den 17 Sept., *Brouwer* Ons Genoegen en den 18den *Mulder* Minerva, beide van Londen. — In het Vlie den 17 Sept., *Mulder* Harmonie, van Archangel. — Te Helvoet den 18 Sept. *Duit* Maria Anna, van Archangel. — Te Tjilatjap den 8 Julij, *de Boer* Vriendschap, van Batavia. — Te Liverpool den 16 Sept., *Bieze* Elsina, van Nantes.

Zeilklaar te Londen den 12 Sept., kapit. *Loman* Roelfina Geerdina, naar Koningsbergen; den 14den *de Vries* Vr. Alida, naar Seaham; *de Haan* Aleida Aleida en *de Jonge* Annegiena, beide naar Amsterdam; *de Ruiter* Vriendschap, naar Elseneur; den 15den *Giezen* Geerdina Beerta, naar Lubeck. — Te Gothenburg den 10 Sept., *Kuiper* Meinsina, naar Amsterdam.

In lading te Londen den 14 Sept., kapit. *Pekelder* Heidewika, naar Amsterdam; *Zoutman* Geertruida, naar Dantzig; den 16den *Resenbeek* Reinauw Engelkens, naar Koningsbergen. — Te Liverpool den 14 Sept., *Schaap* Bernhard en Elise, naar Amsterdam; *Bontekoe* Jacobina, naar Elseneur.

Vertrokken van Amsterdam den 15 Sept., kapit. *de Jonge* Alida Gesina, naar Hamburg. — Van Texel den 16 Sept., *de Boer* Niessina Beerta, naar Triest; *Huges* Equator, naar Napels; *van Kempema* Jonge Sippe, naar Londen; *Voorzee* Geertruida Hendrika, naar Dublin; den 17den *Stenders* Vriendschap, *Goossens* Cornelia en *Kaspersma* Eendragt, alle 3 naar Londen. — Uit het Vlie den 15 Sept., *Willinga* Catharina, naar Dantzig; *Visser* Vr. Margaretha, naar Colberg; *van der Velde* Helena en *de Groot* Geertruida, beide naar Frederikstad; *Visser* Maria, naar Osterrisoer; *Ebes* Grietje, naar Memel; *Sprik* Grietina Hillechina en *Bekkering* Christina, beide naar Pillau; *Visser* Ymkje Visser, op avontuur. — Van Maassluis den 15 Sept., *Schoemaker* Tweelingen, naar Stettin. — Van Helvoet den 15 Sept., *van Vliet* Vereeniging, naar Bilbao; *Scharing* Annechiena, naar Petersburg. — Van Brielle den 15 Sept., *de Jonge* Egbertus, naar Libau; *Konter* Jonge Brechtus, op avontuur. — Van Triest den 10 Sept., *de Boer* Eduard, naar Smirna; *de Boer* Wijnanda Lucretia, naar Constantinopel. — Van Liverpool den 14 Sept., *Karst* Martha Alida, naar Elseneur. — Van Grangemouth den 11 Sept., *Swiers* Anna Maria, naar Stettin. — Van Belfast den 12 Sept., *de Boer* Fenna, naar Ardrossan. — Van Hamburg den 14 Sept., *Mulder* Goede Verwachting, naar Gluckstadt; den 16den *Kleijn* Maria Magdalena, naar Calmar; den 17den *Cerkamp* Gebroeders Coerkamp, naar Riga. — Van Bremerhaven den 15 Sept., *Koops* Vrouw Grietje, naar Amsterdam; *de Vries* Hoop op Welvaart, naar Christiansand; den 16den *Dirks* Vrouw Zwaantje, naar Amsterdam. — Van Stockton den 14 Sept., *Bakker* Jonge Tijs, naar Lubeck. — Van Dantzig den 9 Sept., *Vos* Cornelia en den 10den *de Grooth* Jacoba Johanna, beide naar Amsterdam. — Van Memel den 9 Sept., *Woudstra* Jonge Kerst, naar Bremen. — Van Bolderaa den 11 Sept., *Kramer* Catharina, *Rozenbeek* Roelina, *Buining* Magdalena en *Smit* Anna Jantina, alle 4 naar Elseneur; *de Vries* Gezusters, naar Londen.

Vertrokken van Amsterdam den 18 Sept., kapit. *Duit* Fennegina, naar Pillau; *Nieboer* Hendrika, naar Tromsoe. — Van Texel den 18 Sept., *de Jong* Twee Gezusters, naar Yarmouth; *Schuur* Jonkvrouw Elisabeth, naar Frederikstad; *Boon* Jantina, op avontuur — Van Helvoet den 18 Sept., *Hazewinkel* Delia, naar Rouaan; *Pinksterboer* Geesina, naar Petersburg; *Wessels* Elisabeth Machtelina, naar Elseneur. — Van Brielle den 18 Sept., *Prins* Lammechina, naar Petersburg; *de Jonge* Egbertus, naar Libau; *Konter* Jonge Brechtus, *Scherpbier* Alberdina en *Klaasen* Elisabeth, alle 3 op avontuur.

ZOUTKAMP, 19 Sept. Binnengekomen den 14 Sept., kapit. *Reijer* Janeje Hillegonda, van Newcastle.

Vertrokken den 18 Sept., kapit. *Konterman* Vr. Renske, van Amsterdam naar Hamburg; *Vlas* Magrietha, naar Wismar; *Lauts* Sara, van Amsterdam naar Bremen; *van den Berg* Jantina, naar Frederikstadt.

Zeilklaar kapit. *Forma* Frouke, van Amsterdam naar Hamburg.

OOSTMAHORN, 19 Sept. Vertrokken den 18 Sept., kapit. *Leeuw* Cornelia en *Mooi* Geertje, beide op avontuur.

DELFZIJL, 19 Sept. Binnengekomen den 19 Sept., kapit. *Veling* Harmanna, van Archangel; *Siemers* de Vr. Frouke, van Nessumerzijl; den 17den *Greven* de Goede Hoop, van Carolinerzijl; den 18den *Kort* Pietronella, naar Papenburg.

Vertrokken den 14 Sept., kapit. *Donga* Annachiena en den 16den *de Cock* Hillechiena, beide naar Noorwegen; *van der Molen* Jeantina, naar Halte; *Janssen* Hoffnung, naar Weener; den 17den *Buschen* de Vr. Lutzya, naar Oostvriesland.

TERMUNTERZIJL, 19 Sept. Binnengekomen den 13 Sept., kapit. *Pomper* Fennechiena, van Noorwegen; den 15den *Slik* de Jonge Willem en den 16den *Vos* Aaltina, beide van Halte; den 17den *Held* de Vr. Catharina, van Norderneij.

Vertrokken den 12 Sept., kapit. *Pasman* de Vr. Elisabeth, naar Leer; den 14den *Legger* Geerdina en *Riepma* Agatha, beide naar Noorwegen; den 16den *Wiarts* Antina, naar Leer; *Henriche* Hindertjerika, naar Emden; den 18den *Kraan* Vriendschap en *Munning* Anje, beide naar Noorwegen.

HARLINGEN, 18 Sept. Binnengekomen den 13 Sept., kapit. *van der Veer* Twee Gebroeders, van Newcastle; *Zwaal* Gijsbert Jan, van Frederikstadt; den 14den *Duintjer* Friso, van Amsterdam; *de Grooth* Drie Gezusters, van Frederikstadt; den 15den *Karsijns* de Landman, van Archangel; *Kok* Noorster, van Drammen.

Vertrokken den 15 Sept., kapit. *Ebes* Grietje, naar Memel; *de Groot* Geertruida en *Visser* Ymkje Visser, beide naar Noorwegen; den 16den *Krol* Antje en Jansje, naar Newcastle; den 18den *Lovius* Waakzaamheid, naar de Oostzee; den 18den *Tillema* Onderneming, *de Grooth* Arendina, *Brouwer* Elisabeth, *Brouwer* Elsina, *Pot* Catharina Elisabeth en *de Grooth* Houthandel, alle 6 naar Noorwegen *de Boer* Verwachting, naar Engeland.

KERTH, 27 Augustus. Het schip Magrietha, kapt. *de Groot* van Berdianski naar Schiedam, alhier met schade binnengeloopen, zal over 8 à 10 dagen gereed zijn, om de reis weder voort te zetten.

FALMOUTH, 12 September. Het schip Zwaluw, kapt. *Visser*, van Odessa alhier om order binnengeloopen, is door de ambtenaren in beslag genomen, wegens het aan boord vinden van eenige kelders jenever.

TONNINGEN, 14 September. Het schip Margaretha Alida, kapt. *Leuning*, van Dantzig naar Amsterdam, is alhier met verbitte en waarschijnlijk door zeewater beschadigde lading binnengeloopen.

HAMBURG, 13 Sept. Het Hollandsche schip de Eendragt, kapt. *K. J. Bos*, met beenderen van Flensburg naar Aberdeen bestemd, werd des morgens 3 uur op 54° 12′ N. B. en 6° 56′ O. L. door een onbekend schip aangezeild. Het schip werd in zinkenden toestand na twee uren verlaten door de manschap, welke opgenomen werd door kapt. *H. R. van Laten*, voerende het schip Annechiena, van Gardenstown herwaarts bestemd. De manschap is door kapt. *van Laten* hier binnengebragt, nadat hij het schip had zien zinken.

Kapt. *A. A. Oldenburger*, van Petersburg te Jersey aangekomen, rapporteert, den 6den Sept. op de hoogte van Douvres gepraaid te hebben het schip Jonge Jan, kapt. *H. L. Roelfsema*, van Petersburg naar Liverpool, welke in de Noordzee een gedeelte van het naambord verloren had, waarop met vergulde letters *Jan.* 51.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

11 Sept. Hendriks, Hillegonda Ida, v. Amst. n. de Oostz. m. ballast.
12 —— Kwint, Hendrika Gesina, v. Liverpool n. Riga m. zout.
Legger, Marchina, v. Bergen n. Riga m. harings.
Klein, Tweel. Dan. & Wilco, v. Amst. n. de Oostz. m. ballast.
de Grooth, Margr. Gezina, v. Schied. n. de Oostz. m. ballast.
Oortjes, Jonge Barend, v. Amsterd. n. Dantzig m. ijzer.
Schut, Hoop, v. Newcastle n. Stettin m. steenk.
Bakker, Johanna, v. Amsterdam n. Dantzig m. sement.
Lucht, Gesina, v. Amsterdam n. Petersburg m. stukgoed.
Brouwer, Harmina, v. Amsterdam n. Riga m. stukgoed.
v. d. Wal, Geerdina, v. Amsterd. n. Petersb. m. stukgoed.
Bolhuis, Roelfina Gezina, v. Rotterdam n. Riga m. ballast.
Schuur, Aaltje Pronk, v. Londen n. Petersb. m. cokes.
de Vries, Elizabeth, v. Emden n. de Oostzee m. ballast.
Foelders, Hortensia, v. Bremen n. Dantzig m. stukgoed.
Potjer, Geertr. Jacoba, v. Duinkerk. n. de Oostz. m. ballast.
Helmers, Vier Gezusters, v. Lemmer n. Memel m. dakp.
Prins, Heiko Prins, v. Newcastle n. Koningsb. m. stukg.
Lindeboom, Gesina, v. Hamburg n. Riga m. stukgoed.
Kranenborg, Johanna, v. Newcastle n. Petersb. m. ijzer.
Ellens, Lammeg. Margonda, v. Amst. n. Dantz. m. stukg.
Verstock, Regina Elisabeth, v. Dordr. n. Pillau m. ijzer.
Meyer, Elisab. Wilhelm., v. Bergen n. de Oostz. m. harings.
Blaak, Jantina, v. Amsterd. n. Koningsbergen m. stukg.
13 —— Heeres, Susanna, v. Riga n. Holland, m. gerst.
Struik, Fenna Gerarda, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Bleeker, Zwaantje Cornelia, v. Leith n. Koningsb., m. ijzer.
Jonker, Thia, v. Bergen n. Riga, m. harings.
Oldenburger, Ceres, v. Hartlepool n. Malmö, m. steenk.
de Weerth, Wilhelmine, v. Bergen n. Petersb., m. harings.
Oldenburger, Sara Maria, v. Schied. n. de Oostzee, m. ballast.
Mulder, Jantina Gezina, v. Havre n. Petersb., m. lood.
Lodewijks, Johanna, v. Newc. n. Dantzig, n. steenkolen.
Bakker, Frouwina, v. Liverpool n. Petersb., m. sodaäsch.
Scholtens, Sjoumenta, v. Newcastle n. Riga, m. steenkolen.
14 —— Schenk, Ida Cornelia, v. Schiedam n. Liban, m. ballast.
15 —— Fokkes, Gebroed. Fokkes, v. Petersb. n. Schied. m. rogge.
Pik, Maria Aurelia, v. Dantzig n. Amsterdam m. tarwe.

De Wind den 11den Sept. Z.Z.O., N.W., den 12den N.W., N.; den 13den N.W.; den 14den W.N.W.; den 15den W., W.N.W.

ELSENEUR, 15 September.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 17 Sept. Naar Londen is bevracht per last Haver van 10 quarter tot den koers van 12 sh. met 10 pCt., zijnde wederom 6 p. hooger, dan vorigen marktdag. Naar Amsterdam of de Zaan voor binnenschepen *f* 100 voor 25 last Graan.

KONINGSBERGEN, 14 September. In de laatste drie dagen zijn hier 32 schepen binnengeloopen en is de behoefte aan ruimte dus gedekt, zoodat men dan ook niet meer de laatst gevraagde vrachten wil betalen. Gisteren zijn hier gesloten: *f* 20 en *f* 1 naar Amsterdam, *f* 1 meer naar de Maas per last rogge; Firth of Forth 3 sh. 3 d., Londen en Hull 3 sh. 6 d., naar het Kanaal 3 sh. 9 d., Liverpool 4 sh. 3 d. per quart. tarwe, naar de Oostkust 15 sh. per ton raapkoeken. Heden naar Londen 3 sh. 4½ d., Goole 3 sh. 2½ d., de Oostkust 3 sh. 2 d. per quart. tarwe.

MEMEL, 13 September. Sedert den 8sten d. m. werd bewilligd: naar Dundee 35 sh. 6 d. per ton; Sunderland 13 sh. 6 d., Wisbeach 16 sh. beide per load, Londen 16 sh. 6 d. per load voor vier groote schepen.

PETERSBURG, 10 September. Vrachtnoteringen: naar Londen en de havens der Oostkust voor hennep 35 sh. per ton, talk 20 sh. per ton bruto, tarwe 4 sh. per Insper. quart.; naar Liverpool en de Westkust voor hennep 40 sh. per ton, talk 23 sh. 6 d. per ton bruto; Schotland voor vlas 1ste en 2de soort 32 sh. 6 d., 3de soort 35 sh. per ton.

DANTZIG, 13 September. In de 3 laatste dagen zijn in 't geheel 43 schepen aangekomen en 15 blijven nog in zigt. Beladen zijn naar de volgende plaatsen: Londen 3 sh. 6 d., Gloucester 5 sh. per quart. tarwe; Inverness 17 sh., Waterford 21 sh., Grimsbij 15 sh. per load balken, Amsterdam *f* 20, Zuiderzee *f* 21 per last rogge.

STETTIN, 13 September. Gesloten werd: naar Sunderland 10 sh. 9 d. à 11 sh. voor eikenhout, Londen 2 sh. 6 d., Newcastle 2 sh., Kanaal 3 sh., de Westkust 3 sh. 6 d., Jersey 3 sh., alles voor tarwe, Termunterzijl *f* 13 voor eikenhout, Amsterdam *f* 14 per last tarwe.

218de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Tweede Klasse.

4de Lijst. No. 17487 een prijs van *f* 2500. No. 3200 een prijs van *f* 1000.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 20 September 1852, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 17 *September.*

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 5,35	Bl. Voer 38 » *f* 2,45
Jarige 70 ℔ *f* 7,35	Veen 66 » » 5,15	» 40 » » 2,60
N. Oml. 68 » » 6,50	» 68 » » 5,45	Zw. Voer 38 » » 2,25
» 70 » » 7,00	N. GERST.	» 40 » » 2,40
» 72 » » 7,50	Winter 54 ℔ *f* 4,20	O. » 42 » » 2,70
» Old. 68 » » 6,30	» 56 » » 4,50	N. BOONEN.
» » 70 » » 6,80	» 58 » » 4,80	Paardeb. *f* 4,75 *f* 5,25,50
» » 72 » » 7,30	» » »	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	» » »	Gr.Gortp.m. *f* 7,50,75
O. Inl. 64 ℔ *f* 5,50	Knobbe 60 » » 4,50	Par. 100 N. ℔ *f* 10,25 *f* 12
» » 66 » » 5,90	» 62 » » 4 80	Old. Kools. *f* 9,25,50,75,
» » 68 » » 6,30	N. HAVER.	(80), *f* 10
N. » 68 » » 6,40	Dikke 38 ℔ *f* 2,30	Oml. dito *f* 9,25,50,75
» » » »	» 40 » » 2,45	(*f* 10, *f* 10,10
N. BOEKWEIT.	» 42 » » 2,60	Oostfr. dito *f* 9,75,90 *f* 10
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 5,25	» 44 » » 2,75	G. Mosterdz *f* 6 tot *f* 8,25
» » 66 » » 5,55	» 46 » » 2,90	Raapol. p. v. *f* 30,75
» » 68 » » 5,85	» 48 » » 3,05	Prijs der boter
	» 50 » » 3,20	1e soort ¼ ton *f* 27 a *f* 27½
	Bl. Voer 36 » » 2,20	2e » » *f* 25½ a *f* 26

Tarwe bij geringen aanvoer prijshoudend. — Rogge in een doen. — Nieuwe Boekweit door meerdere vraag 10 cent hooger verkocht. — Gerst meer aan en iets lager traag afgaande. — In Haver was weinig verandering. — Boonen en Gort als voren. — Koolzaad goed prijshoudend, doch weinig in omgegaan.

AMSTERDAM, 18 *September.* Tarwe bij vorige prijzen aan cons.; 126 ℔ zeer ger. b. Pools. *f* 262; 135 ℔ Marksche *f* 286; 131 ℔ Pommer *f* 276; 122 ℔ Fries. *f* 231. — Rogge ter cons. en speculatie iets hooger bij partij; in entr.: 119 ℔ n. Petersb. *f* 174; 118 ℔ n. Arch. *f* 171; in cons.: 123 ℔ Pruis. *f* 200 aan de Zaan; 115, 117 ℔ o. gedroogde *f* 174, *f* 178; 123 ℔ Donau *f* 188 bij partij in cons. — Gerst wat aangenamer met redelijken handel: 103 ℔ n. Old. winter *f* 155; 110 n. Rostocker *f* 163; 119 ℔ j. Deensche *f* 180; 112 ℔ j. dito *f* 162. — Boekweit prijshoudend: 118 ℔ n. Holstein *f* 190.

Koolzaad dadelijk 1 p. vl., op het najaar ½ p. vl. hooger, op het voorjaar onveranderd; Friesch 46 p. vl. In veiling: oud Koningsb. Aveelzaad 38 p. vl.; op 9 vat in Sept. en Oct. 54½ p. vl.; Nov. 55 p. vl.; April 58 p. vl. — Lijnsaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering in een doen: op 6/w. *f* 32; Vlieg. *f* 31; Oct. *f* 30,50 a 75—*f* 30,75; Nov. *f* 31,25 a 50; Dec. *f* 32; Mei 1853 *f* 33,50; Sept. *f* 34. — Lijnolie weder iets aangenamer; op 6/w. *f* 32,75; Vlieg. *f* 31,75. — Hennepolie op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 38.

LONDEN, 15 *Sept.* Van inl. Tarwe was weinig ter markt en de prijzen van eergisteren waren gemakkelijk te bedingen. Ofschoon de handel in vreemde niet uitgebreid was te noemen, konde men toch niet lager koopen; over het geheel vertoonde de markt een vast aanzien. Ook van alle andere artikelen waren de prijzen ferm op de vorige notering.

LONDEN, 17 *Sept.* De Tarwehandel vertoonde heden geene levendigheid; inl. bedong nagenoeg de prijzen van ll. Maandag; ook vreemde ging tot de vorige notering bij kleinigheden van de hand. Gerst onveranderd. Haver traag op de vorige koersen. In Boonen en Erwten was geene verandering.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

SNEEK, 17 *September.* Gisteren had alhier de geannonceerde najaars paardenmarkt plaats. In aanmerking nemende het onstuimige weder, dat des morgens heerschte en velen welligt afschrikte om hier te komen, en dat juist voor dit jaar op dienzelfden dag te Leeuwarden ook paardenmarkt werd gehouden, mag men zich toch over den goeden aanvoer verheugen. De beste soorten werden heden tot aanzienlijke prijzen verkocht, doch de handel in werkpaarden ging niet overvlug van de hand.

LONDEN, 17 *Sept.* Aan de Veemarkt was weinig kooplust en de prijzen ondervonden geene verandering.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 18 *Sept.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 64¾, 64 13/16, 64 11/16; Dito Dito 3 pCt. 77⅝; Dito Dito 4 pCt. 96¾, 97, 97; O. I. Leening 4 pCt. 96⅝; Handelmaatschappij 4½ pCt. 125½; Aand. Ned. Bank 127. — BELGIE, Dito *bij Rothschild* 2½ pCts. 52¾, 52 13/16. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 23 11/16, 23¾, 23⅞; Dito 3 pCt. 50; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 45¾, 45⅞, 45⅝; Amort. Schuld 6 1/16, 6⅛, 6¼. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 43; Dito Dito 4 pCt. 39½, 39⅝, 39 9/16. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108¼, 108⅜, 108¼; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 107, 107¼; Certific. 4½ pCt. 103; Dito bij *Hope* 4 pCt. 91½, 91⅝; Dito bij *Stieglitz* en *Co.* 4 pCt. 91½; Certific. te Hamburg 5 pCt. 104¾. — POLEN, Cert. 4 pCt. 86 3/16. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 78¾, 79; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40⅝, 41; Dito Nieuwe 5 pCt. 91⅛, 91⅜, 91¼; Metall. La. B. 5 pCt. 91⅛, ¼, 3/16; Weenerb. bij *Goll en Co.* 4 pCt. 69½, 70; Nieuwe Mexik. 26 9/16; Gren. Uitg. 12½, 9/16; Ecuador 4¼; Venez. 3½ pCt. 42; 6 pCt. Turksche Leening 104½, ⅝; Metall. 1851 2½ pCt. 40⅜, ½; Dito 5 pCt. 79⅝, ¼.

Van onzen binnenl. fondsen vertoonde alleen in 4 pCts., tot iets verbeterde prijzen, de handel eenige levendigheid. Alle overige soorten bij tragen omzet bijna onveranderd. — Van vreemde effekten was de handel in Spaansche, tot verhoogde koersen, wederom geanimeerd. — Oostenr. en Russische iets flaauwer. — Overigens leverde de markt niets onbelangrijks op.

Venez. Onb. St. 41; N. Mexic. Onb. St. 3 pCt. 24⅛, 15/16; Restant Bewijzen van Mexic. Coup. *f* 6⅜, ½, ⅝.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 64 13/16; Spaansche 1 pCt. 23⅞; Binnenl. 3 pCt. 45⅝ a 15/16; Metall. 5 pCt. 78⅞ a 13/16.

AMSTERDAM, 5 *Septemb.* EFFECTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur.

Belgie bij Rothschild 2½ pCts. 52⅞, 53. Spaansche 1 pCts 23⅞, 15/16, ⅞. Binnenl. 3 pCts. 46⅛, 1/16, ⅛, 3/16. Amortis. 6¼. Bewijzen Coup. 2 15/16. Fransche Oblig. 3 pCts. 73. Metalliek 5 pCts. 78⅝, ½, ⅜, 7/16, ⅜. Dito 2½ pCts. 40⅜, ½. Dito 1851 40½, 3/16. Weener Aand. van 250 fl. *f* 363. Portug. 4 pCts. 39⅜. Onbep. Mex. 25. Uitgest. Grenada 12⅝, 9/16.

In Spaansche fondsen zijn heden aanzienlijke partijen tot verbeterde prijzen verhandeld.

Voor Frans. en Portug. waren insgelijks hoogere koersen te bedingen.

Oostenr. waren, bij vrij levendige affaire, tot verminderde prijzen verkrijgbaar.

Tot de overige genoteerde koersen was de omzet van weinig beteekenis.

ADVERTENTIEN.

PREDIKANTEN-VEREENIGING
in de Provincie *Groningen*,
op **Dingsdag den 28sten September e.k.**, des voormiddags *precies* te 10 uur, in het CONCERTHUIS. — De AGENDA zijn aan de Leden rondgezonden. — Ieder Protestantsch Leeraar, die geen Lid der Vereeniging is, kan zulks worden, door op de Vergadering te verschijnen.
J. DOUWES, JR.,
Scriba.

BIJZONDERE SCHOOL 1STE KLASSE
te Groningen.
MAANDELIJKSCHE REPETITIE: DONDERDAG den 23sten Sept. e.k., en vervolgens **iedere maand**, op den **DONDERDAG**, die **laatsten Maandag der maand voorafgaat**, des morgens te 9, des namiddags te 2, en des avonds te 5 uur.
J. J. P. VALETON.

HARDDRAVERIJ TE AUGUSTINUSGA.

Met vereischte toestemming, gedenkt de Kastelein E. FOKKINGA, te *Augustinusga*, op DONDERDAG den 23sten September te laten **verharddraven**, door Paarden die niet meer dan één' Prijs hebben gewonnen: **een fraai stuk BEWERKT ZILVER, ter waarde van 50 gulden.** De Rijding 's namiddags te 2 uur.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Bevallen van een' ZOON FREDERIKA SMITH, Echtgenoot van
B. BOEKHOLD,
Meubelfabrikant, in de Poelestraat.
GRONINGEN, 17 September 1852.

*** Bevallen van een' ZOON W. A. C. BRINK, Echtgenoot van
R. H. REINDERS.
OUDE SCHANS, 18 September 1852.

*** Bevallen van een' welgeschapen ZOON PIETERDINA HENDERIKA HASE, geliefde Echtgenoot van
H. J. STEENBERGH.
GRONINGEN, 19 September 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Heden, beviel door Gods goedheid voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER Vrouwe CATHARINA JOHANNA QUINTUS, geliefde Echtgenoot van
R. A. QUINTUS.
FAAN, 19 September 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Heden avond overleed, na eene kortstondige ziekte, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer LAMBERTUS OORTWIJN, in den ouderdom van ruim 54 jaren. Diep treft mij, benevens mijne en Aangehuwde Kinderen en naaste Bloedverwanten deze slag.
GRONINGEN, 12 September 1852.
G. VAN GEEST,
Wedw. L. OORTWIJN.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijne waarde Echtgenoot JOHANNA HERMINA SONNENSCHEIN, in den ouderdom van 38 jaren, na eene langdurige en pijnlijke ziekte, mij nalatende vier Kinderen, welke het groote verlies van hunne Moeder nog niet kunnen beseffen.
GRONINGEN, 16 September 1852.
J. W. LUDWIG.

*** Het behaagde den goeden God, heden avond ons innig geliefd Dochtertje IMKÉA ALIDA tot zich te nemen, in den zoo jeugdigen leeftijd van nog geene twee jaren.
NIEUWOLDA, 16 September 1852.
C. F. FOCKENS.
IJ. N. DALLINGA.

*** Al eenige maanden kwijnende, bezweek heden morgen, zacht en kalm, mijne Echtgenoot PIETJE PIETERS VAN DER BROEK, met veel dobberende op en neergaande vermoeijenissen, heeft het den Albestuurder van Hemel en Aarde behaagd, om haar het tijdelijke leven met het eeuwige te doen verwisselen. Hopende, dat zij een aangenamer leven moge ingaan, waar geen weening, geen rouw, geen moeite en gekrijt meer zijn zal.
VISVLIET, 17 September 1852.
W. J. ZANTINGA.

*** Heden morgen overleed mijne geliefde Echtgenoot JANTJE HAAK, in den ouderdom van bijna 66 jaren, na eene genoegelijke echtvereeniging van 33 jaren.
ASSEN, 17 September 1852.
H. SCHENKEL.

*** Op den 16den dezer overleed te *Eelde*, na langdurige ongesteldheid, onze waarde Moeder en Behuwdmoeder MARCHIEN KOOPMAN, Weduwe van HENDRIK ALBARTUS, in den gezegenden ouderdom van bijna 74 jaren.
HAREN, 18 September 1852.
B. ABELS.
W. SIKKENS.

*** Gisteren avond overleed zeer subiet onze Zoon, HERO WILLEMS HOPMA, *Wijnkooper te Winsum*, in den ouderdom van 37 jaren.
Met droefheid geven wij hiervan kennis aan Vrienden en Bekenden, die deze algemeene als bijzondere kennisgeving worden verzocht aan te nemen.
WINSUM, 20 September 1852.
G. B. HOPMA.
G. H. HOPMA—WIERDA.

*** Heden overleed ons jongste Kind, EGBERTIE, oud ruim 2 jaren.
WINSCHOTEN, 19 September 1852.
P. FOLKERS.
J. K. ZUIDEMA.

*** Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven* is op heden uitgegeven en verzonden:
# HERMINE,
DOOR
ELISE.
Met een Voorwoord van **Dr. G. D. J. SCHOTEL**
Twee Deelen.
TWEEDE, GOEDKOOPE DRUK,
MET EEN NIEUW VIGNET IN STAAL.
Prijs in keurige **prachtbanden** *f* 4,90; **ingenaaid** *f* 3,90

Ter voldoening aan Art. 895 van het Wetboek van Koophandel, en uit kracht van een bevel, door de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, den derden September 1800 tweeënvijftig, verleend, zijnde behoorlijk gratis geregistreerd, wordt bij deze aangekondigd, dat door **ARIËN JOHANNES WILDERVANCK**, vroeger Koopman, thans zonder beroep, wonende te *Groningen*, bij Vonnis van dezelve Regtbank van den vijftienden Julij 1800 vijftig in staat van FAILLISSEMENT verklaard, aan gemelde Regtbank verzoek is gedaan om te worden **GEREHABILITEERD.**
I. L. SCHAAP,
Procureur.

Stoomvaart
TUSSCHEN
GRONINGEN en LONDEN.

Door teleurstelling in de vertooijing van de ***RED RIVER*** zal deze **BOOT** niet als geannonceerd is, den 24sten dezer, maar in de **volgende week** van hier kunnen vertrekken en zullen wij den **dag van afvaart** nader bekend maken.
Adres bij
WYCHERS & BAUERMAN,
en J. J. BULSING, B ZOON, *Scheepsmakelaars.*

HEDEN NAMIDDAG
te 2 uur, bij de Helperbrug,
verkoop van BALKEN, POSTEN en ANDERE HOUTWAREN, gebruikt bij, en afkomstig van de Punterbrug.
Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

Donderdag** den **30sten September
1852, PUBLIEKE VERKOOPING van **ROERENDE GOEDEREN** voor- en in het BOELHUIS in de Gelkingestraat; nader te detailleren.
FOKKO NIEWOLD BOSCH.

HOUTVEILING,
op DONDERDAG den 23sten September 1852, des voormiddags te 10 uur, bij den Zaagmolen *de Noordstar*, *Oude Pekel-A*, onder Houtkoopers, Blok- en Molenmakers, zoo immer mogelijk voetstoots, van:
Vier ladingen **NOORDSCHE HOUTWAREN**, bestaande in Maats- en Overmaats BALKEN, SPIEREN, ELLINGS, JUFFERS en BALKOENDERS, alles van differente lengte en zwaarte, eene partij EIKEN STULPEN, alsmede eenige zware MASTBALKEN.
B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

*** Mr. **B. HAITZEMA VIETOR**, Notaris te *Winschoten*, is voornemens, ten verzoeke van de Weduwe wijlen HARMANNUS G. SMIT, op VRIJDAG den 24sten September 1852, des avonds te zes uur, ten Huize van Weduwe TIDDENS, te *Eexta*, publiek te verkoopen:
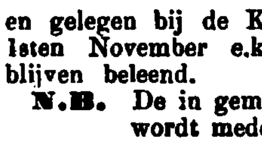
Eene BEHUIZING, ERF en TUIN, zijnde eene neringrijke ***HERBERG en KRUIDENIERSWINKEL***, staande en gelegen bij de Kerk te *Eexta*; om te aanvaarden den 1sten November e.k.; — waarover *f* 900, naar 4%, kan blijven beleend.
N.B. De in gemelde Behuizing aanwezige **WINKEL** wordt mede verkocht.
B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **R. DE SITTER**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen den oud-Kerkvoogd E. H. DETHMERS en Vrouw REMKE H. POPPEN, in publieke Veiling te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING** en **TUIN**, VRIJ en EIGEN GROND, waarin 3 WOONKAMERS, KEUKEN ENZ., staande en gelegen nabij de Kerk, aan den Grindweg te *Oud Beerta*, door de Erflaters bewoond geweest.
II. Een' Kamp **KLEILAND**, zijnde GROENLAND, EIGEN GROND, gelegen te *Nieuw Beerta*, groot 1 B., 44 R., 80 E., in huur gebruikt wordende bij FREERK SIKS, te *Nieuw Beerta.*
Deze Verkoop zal plaats hebben op MAANDAG den 27sten September 1852, des avonds te 5 uur precies, ten Huize van FREERK SIKS, te *Nieuw Beerta*, alwaar de Voorwaarden in tijds ter lezing liggen.

De ondergeteekende berigt, dat hij den loop van dezen Zomer verscheidene partijen **WIJN, direct uit Bordeaux**, heeft ontvangen, welke hij **tot zeer billijke prijzen**, zoowel op Fust als op Flesschen, aanbiedt. Ook heeft hij nog aanzienlijken voorraad van **vroegere Jaren.**
GRONINGEN, 16 September 1852.
HK. MIEDENDORP,
in de Steentilstraat.

DEPOT VAN BRABANDSCHE BIEREN,

overgenomen van **J. W. NEUHAUS**, wordt van heden alleen door **J. REITSEMA**, Zuidzijde aan de **Groote Markt**, voor zijne EIGENE REKENING gedreven, alsmede BEIJERSCHE LAMBICK en FARO, OUDE MAASTRICHTSCHE GERSTE- en LONDENSCHE GEMBERBIEREN.
J. REITSEMA.

KARMELITER SPIRITUS.
De weldadige werking van de echte Karmeliter Spiritus, zoo als MARGERETHA GRASS, Gezellin van de overledene Kloostervrouw MARIA CLEMENTINE MARTIN, hem vervaardigt, openbaart zich, naar de getuigenis van den Geheimraad DR. HARLESS, in *Bonn*, zeer gunstig bij krampachtige verzwakkingen van het zenuwgestel en der spijsverteringsorganen, bij flaauwten, aanvallen van beroerten, ongeregelden bloedsomloop, hoofdpijn en tandpijn, en het vervangt, naar de getuigenis van DR. KILIAN, de HOFMAN'S Droppen met veel zekerder en aangenamer werking in alle voorkomende gevallen.
Het wordt uiterlijk door inwrijvingen en inademen en innerlijk met water vermengd gebruikt. Het is onschadelijk, ook als het verkeerd mogt aangewend worden. Bij bloedsaandrang en beroerten is het volstrekt onmisbaar.
In onderstaande Depôts in Heele en Halve Fleschjes, van gebruiksaanwijzingen voorzien, te verkrijgen.
Te *Amsterdam*, in het VERKOOPHUIS; te *Delfzijl*, bij A. W. C. KEIZER; te *Groningen*, bij C. RIKKERS; te *Veendam*, bij S. SAVENYE; te *Winschoten*, bij G. WASMAN, en in de overige steden des Rijks.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.